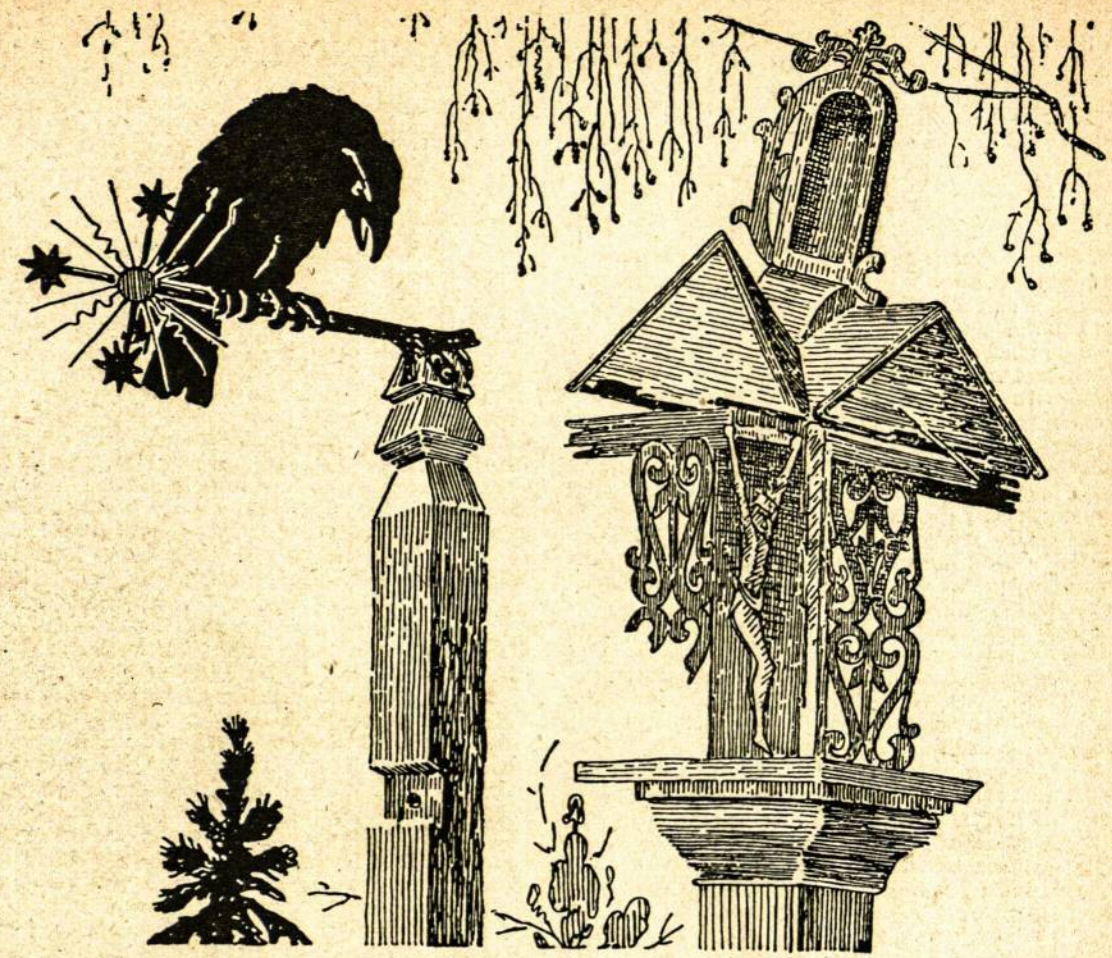

Naujasis Gyvenimas

2
NUMERIS

ŠIAME NUMERYJE: GUTAUSKAS, Gilioje tyloje galingas žodis. MORRISON, Septynios priežastys kodėl mokslininkas tiki į Dievą. NAVICKAS, Dvasios tvirtumas. BAJERČIUS, Religiniai santykiai Klaipėdos krašte. • • • Šventųjų palikybės. NAUMIESTIŠKIS, Į svečius pas užjūrio lietuvius. KORIAKOFF, „Jis uždėjo man ant peties savo dešinę . . .“ VERKADE, Veržimasis į Dievą. KNYGOS - GIŽINSKAS, Juozas Girnius: Tautiniai mūsų uždaviniai tremtyje. APŽVALGA.

Gilioje tyloje galingas žodis

V. GUTAUSKAS S. J.

Tautos dideliuose jų bandymuose išeidavo laimėtojos, jeigu kritišku momentu jose kildavo tvirtų asmenybių, sugebančių reikiamai joms vadovauti karo ar kultūros kovose.

Mūsų tautos (kalbama tik apie tremtinius) kritiškoje padėtyje kaip tik pakankamo skaičiaus asmenybių pasigendama. Daugumui net tų, kurie kokiu nors būdu yra pastatyti kitų priešakyje, pritrūksta jegos. O būtinai reikėtų, kad jie visi savo tvirta dvasia, aiškaus kelio žinojimu, nesvyravimu sulaikytų nusiminimo, nevilties, ir didelio dvasios blaškymosi srovę, nešančią mus į išnykimo jūrą.

Kodėl taip yra, per platu nagrinėti. Galima tik pažymėti, kad tai įvyksta dėl nepakankamai tvirtų, sveikų principų. Vistiek ar jie nebūtų buvę pakankamai išugdyti, ar dėl gyvenimo sunkumų ir apsileidimo religinėse praktikose, būtų susilpninti. Vienu žodžiu, trūksta gyvo tikėjimo.

Šio straipsnelio tikslas atkreipti mūsų vadovaujančių sluogsnių dėmesį į vieną dalyką, kurį realizavus būtų galima užkišti šią apverktinai plačią spragą ir išvengti vis didėjančio mūsų dvasios gniužimo.

Šis, taip svarbus dalykas, yra u ž d a r o s rekolekcijos arba, kaip jas pats jų išradėjas vadina, dvasinės pratybos. Tai ne privatus receptas, bet pačios Bažnyčios pripažintas ir jau per 400 metų nuolat išbandytas. Tai patvirtina ir dabartis. Štai kaip rašo vienas asmuo po tokių rekolekcijų 1947 m.: „Įgijau daug dvasinių jėgų; lengva yra man eiti į pareigas, į tą juodą lagerį. Atrodo, kad viską galėsiu padaryti, ką tik norėsiu. Visai naujas gyvenimas man atsiskleidė ...“ Lietuvoje jos buvo dar visai nežinomas. Jos esmingai skiriasi nuo parapijų bei lagerių misijų, dėlto didelei daugumai visai nepažįstamos.

Pradedant nuo šv. Ignaco Loyolos pirmųjų dvasinių pratybų Manrezoje (1522 m.) iki mūsų laikų jos yra suvaidinusios Bažnyčios ir žmonijos istorijoje nepaprastą vaidmenį. Objektyvus protestantų mokslininkas — istorikas Heinrich Bochmer rekolekcijas yra pavadinęs „žmonijos likimo knyga“. Kitas protestantų racionalistas — Rene Fülöp Miller rašo: „Visoje katalikų literatūroje nėra kito tokio veikalo, kurį galima būtų, dėl jo istorinės įtakos, sūlyginti su Loyolos dvasinių pratybų knygele. Jų veikianti jėga tuoj pasireiškė visoje katalikų Bažnyčioje. Ne tik jėzuitai, bet daugybė ir pasauliečių kunigų, vyskupų bei kardinolų, mokslininkų ir kitų luomų pasauliininkų jas atliko. Nežiūrint įvairiausių asmeninių skirtumų visiems jos padarė nepaprastos įtakos. Abejotojai ten atrasdavo tikėjimą. Ieškantiems smagumų pasaulio vaikams pavykdavo save nugalėti. Garsūs mokslo vyrai ir įtakingieji asmens įgaudavo drąsos atsiversti. Tolimuose misijų kraštuose per rekolekcijas būdavo išugdomi vietiniai Kristaus apaštalai. Kai kurie Europos valdovai jų įtakoje tapo užsidegę katalikybės gynėjai“ (Macht und Geheimnis der Jesuiten, 31 p.).

Anksčiau, kai tarp katalikybės ir protestantizmo virė arši kova. protestantai Ignaco dvasines pratybas laikė tikru „velnio išmislu.“ Jie nesuprato jų prasmės, bet matė jų įtaką. Jie kalbėjo apie slaptus burtus, per kuriuos jėzuitai tam tikras dienas, ypatinguose kambariuose keistus daiktus darą. Iš ten žmonės po atliktų kerėjimų grįžtą išbalę ir velnio apsėsti ...

Uždarų rekolekcijų įtaka yra neužginčyjama ir visų pastebima. Iš kur ji atsiranda? Racionalistai, kaip ir pats cituotasis Fülop-Miller, priskiria tai psichologiniam momentui. Modernusis psichologas — pagal ji — nors ir galės tvirtinti, kad dvasinės pratybos yra atgyvenusios savo amžių dėl vaizdavimo priemonių senumo, bet jis negalės nesistebėti giliu sielos pažinimu, kuriuo šiose pratybose protas, vaizduotė ir valia suderinama į harmoningą vienybę ir suteikiama sielai jėgos pasireikšti galingu veikimu. „Šiuo atžvilgiu Loyolos dvasinės pratybos taip pat ir mūsų laikais reikia pripažinti kaip psichologinis šedevras“ (Macht und Geheimnis der Jesuiten, 20 p.).

R. F. Müller nepripažindamas viršgamtiškos būties, įžiūri vien naturalinį, psichologinį žmogaus galių veikimą. Gi ištikrųjų, harmonijoje su naturaliomis sielos galiomis svarbiausią vaidmenį atlieka Dievo malonė, kurios veikimo tikslas kiekviename žmoguje suformuoti Kristų, — vieningą, tikrai tobulą ir pilną asmenybę. Todėl vien psichologinėmis priemonėmis niekuomet nepavyks taip tobulai „sulipdyti“ daugiau ar mažiau „suskilusio“ šių laikų žmogaus, kad iš jo taptų vienalytė tvirta asmenybė, pilna veikimo jėgos.

Išvystyti aukštesniasias, mumyse glūdinčias sielos galias ir suteikti joms galimybę suderintai veikti labai trukdo aplinka, ypatingai dabartinė. Iš visų pusių, visais jausmais mes perimame menkavertes mintis ir kalbas, kurios mus užvaldo ir dažnai užstoja kelią amžinosioms vertybėms — nekintamoms tiesoms. Viso spiečiaus kasdieninių minčių ir mintelių jos pradeda būti išstumiamos ir lieka užmirštos. Nemąstomos tiesos mus neveikia. Taip ilgainui imame pilkėti, smulkėti, susilyginame su aplinka, kurioje gyvename. Todėl atsitraukimas į vienatvę, užmiršimas kasdieniškumo, mus išlaisvina iš aplinkos. Mes suteikiame progos Dievo tiesoms užimti mūsų vidaus pasaulį, įsišaknyti, tapti gyvomis ir transformuojančiomis mūsų gyvenimą. Paskui pagal jas, neklaidingas ir tikras, mes tampame pajėgūs formuoti aplinką. Tai yra asmenybių kelias.

Modernusis gyvenimo triukšmas, nenormalus mūsų, tremtinių gyvenimas, trugdo malonės veikimui, kuris yra pats esmingiausias. Per malonę Dievas tiesioginiai veikia mūsų sielą, į ją kalba. O Dievo kalba yra visuomet tyli. Pasaulio triukšmas, ypač jei jis yra įsiveržęs į mūsų vidų, padaro neįmanomu dalyku šią kalbą išgirsti. Nėra kitos priemonės išoriniu triukšmu atsikratyti, kaip susikaupti tyloje. Kai šis susikaupimas ir, to pasėkoje, vidaus ramybė pajėgs išsilaikyti net ir aplinkos triukšme, tada tikslas bus pasiektas. Tada Dievo žodžiai nuolat aidės mumyse. Dievas, jei randa sielą klausančią, taria labai galingą žodį; žodį pilną šviesos ir transformuojančios galios. Tuomet žmogus visai pasikeičia ir pradeda vaikščioti nuostabiais keliais. Iš paprasto žmogaus galiūnas tampa. Pavyzdžiu tebūna (panašių yra daug) šv. Pranciškus Ksaveras. Ispanijos Baskų didikas, jaunas pramuštgalvis, Paryžiaus Sorbonos universiteto studentas, tuščias pasaulio mylėtojas — garbėtroška. Sorbonoje susidraugauja su ten atvykusiu studijuoti Ignacu Loyola. Jo

prikalbėtas atlieka dvasines pratybas. Jų tyloje suskamba didysis Dievo žodis: „Ką padėtų žmogui, jei jis laimėtų ir visą pasaulį, bet savo sielai kęstų nuostolį“. Tai buvo jau daug kartų girdėti šv. Mato Evangelijos žodžiai. Bet dabar jie suskambo taip aiškiai, pasirodė tokioje didelėje šviesoje, kad visa, ką jis ligi šiol brangino, pasidarė „tuštybių tuštybė ir dar kartą tuštybė“ (Eccl. 1, 2). Iš šių pratybų Ksaveras išeina naujas žmogus, liepsnojąs Kristaus idealais. Visas jo dvasios išaugimas pasireiškia misijose, kai Portugalijos karaliaus Jono III prašomas, nuvyksta Indijon. Jo siela taip galingai veržias visą pasaulį atnaujinti Kristuje, kad Indija jam tampa permaža. Perėjęs vakarinius jos pakraščius, jis vyksta Japonijon. Ją perėjęs vyksta Kinijon, bet miršta prie pastarosios vartų. Jo dvasia tampa didesnė už visą pasaulį! Kas iš jo būtų likę be dvasinių pratybų? — Bajorėlis?..

Taigi, dvasinės pratybos mūsų moderniesiems laikams — išsiblaškymo, skubėjimo, be susikaupimo ir be refleksingumo laikams — yra Apvaizdos dovana. Kadangi tremtiniuose gyvenime yra dar daugiau nenormalybių, mums jos yra dar reikalingesnės. Ir jei bus į jas atkreipta pakankamo dėmesio, jos taps mūsų dvasinės atsparos bei tvirtybės pagrindiniu tašku.

Nors dvasinės pratybos per visus 400 metų yra likę tos pačios, bet jų forma bei davimo būdas yra šiek tiek pakitėję. Ypač šis pastarasis yra pritaikytas prie moderniųjų laikų. Todėl minėto protestanto priekaištai dėl susenėjimo nėra teisingi. Jų klasiškas ir originalus darymo būdas yra užsidarymas vieno žmogaus arba grupės (kiek galima vienalytės religinio stovio bei išsilavinimo atžvilgiu) su vedėju į nuošalią vietą, visiškas įsoliavimasis nuo aplinkos ir nuo savo reikalų bei pašalinių rūpesčių, kad būtų galima išimtinai atsiduoti vien dvasintam mąstymui. Taip psichologiškai pasiruošiama išgirsti Dievo žodį kalbantį konkrečiai — šiam asmeniui, čia, šiose aplinkybėse.

Šį dalyką prisimenant, kaž kaip neatskiriamai prisimena ir skautai, kurie savo stovyklas galėtų puikiai paįvairinti, pasisemti neįkainuojamų dvasinių turtų, jei pasikviestų dvasinių pratybų vedime prityrusį kunigą ir jas atliktų čia pat stovyklaujamoje vietoje.

Dvasinės pratybos pritaikomos ne tik visiems luomams, bet jos yra ir įvairių rūšių. Pilnos dvasinės pratybos — 30 dienų. Jas paprastai atlieka patys Jėzuitai Tačiau jas atlikusių yra nemaža ir pasauliečių. Daugelis iš jų yra išėję išsinešdami stiprybės visam gyvenimui. Šv. Loyolos nuomone, jos yra skiriamos tik tiems, „iš kurių daug galima laukti“. Trumpiausios pratybos — 3 dienų. Bet pagal patyrimą, jas vos galima būtų vadinti dvasinėmis pratybomis. Per tris dienas jų darytojui neužtenka laiko supažindinti net su visais esminiais dalykais. Geriau jos tiktų vadinti dvasiniu atsinaujinimu. Tai yra pakankamoj dvasinėj aukštumoj esančio žmogaus, gyvenančio dvasiniu gyvenimu, panaujinimas, sutvirtinimas. Trijų dienų vos užtenka įžengti į dvasines pratybas, susidaryti jų nuotaikai. Jei norima padaryti tikrą pažangą, reikia bent 8 dienų. Tai yra „vidurinės“ dvasinės pratybos ir šiandien daugiausia paplitusios. Jei yra reikalingas „užgęsusios ugnies“ įkūrimas, žmogaus pakeitimas, dvasinis perversmas, ne visada ir 8 dienų pakanka.

Šių minčių pluošto tikslas yra, kad iš privačios iniciatyvos kiltų uždarų rekolekcijų (dvasinių pratybų) sąjudis. Jau šis tas yra padaryta. Gal būt pasiseks studentų tarpe tai realizuoti platesniu mastu. Bet pirmiausia turėtų duoti pavyzdį patys kunigai. Jiems kanonai įsako tam tikrais tarpais atlikti dvasines pratybas, bet tik tridienines. Kodėl gi, suradus šiek tiek laisvesnį momentą, vietoj jų negalėtų susidaryti 5—10 kunigų būrelis ir kur nors nuvažiavęs į vienuolyną (tokiam skaičiui nebus sunkenybių gauti vietos) atlikti tikras — 8 dienų pratybos. Be abejonės, įsigalėjus šiai praktikai, pasidarytų visai kitoks gyvenimo pulsas visuose tremtiniuose. Paskiau į šį dalyką turėtų atkreipti dėmesio organizacijų bei visuomenės vadai — pasauliečiai. Ypač Sendraugiai turėtų čia įžvelgti išganingą priemonę susistiprinti kovai už kilniuosius idealus. Kaip dabar dažnai pasigendama anos, jaunystėje spindėjusios šviesos ir dvasios polėkių, kurių buvo pilni amžinosios atminties sendraugiai Prof. Dovydaitis, Prof. Šalkauskis ir daug kitų. O šiandien šio idealizmo, šio nepalaužiamumo, šios dvasinės energijos visi turėtume parodyti daug daugiau kaip bet kada, jei nenorime, kad mus sunkenybės sutryptų, bet norime išeiti laimėtojais, norime save sveikus dvasia (nuo jos daug priklauso ir kūno sveikata) išsaugoti Tėvynei.

Rekolekcijų reikalais galima kreiptis šiuo adresu: T. V. Gutauskas S. J., Pullach b. München, Berchmanskolleg.)

SEPTYNIOS PRIEŽASTYS

KODĖL MOKSLININKAS TIKI Į DIEVĄ

(Ištrauka iš knygos „Man Does Not Stand Alone“
A. Cressy Morrison,
b. New York'o Dokslų Akademijos Pirmininko).

Mes vis dar tebesame mokslo amžiaus aušroje ir su kiekvienu nauju šviesos spinduliu vis plačiau ir daugiau atskleidžiama to Išmintingojo Tvėrėjo kūrybos. Per devyniasdešimt metų nuo garsiosios Darvino teorijos mes praturtėjome eile nuostabių atradimų. Ir su mokslų nusižeminimo dvasia bei tikėjimu paremtu žinojimu mes vis daugiau artinamės prie Dievo pažinimo.

Aš pats skaitau septynias mano tikėjimo priežastis: Pirma. **Matematišku galvojimu mes galime įrodyti, kad mūsų visata — pasaulis buvo suprojektuotas ir sukurtas didelio inžinierinio Proto — Išminties.**

Prileiskim, Tamsta įdeti 10 centų, paženklintų nuo 1 iki 10 Nr., į kišenę ir gerai juos sukratai. Dabar pamėgink Tamsta išimti iš kišenės pinigus taip, kad jie galima būtų sudėti eilės tvarka nuo 1 Nr. iki 10 Nr., netinkantį pinigą vėl dedant atgal, sukratant ir traukiant iš naujo. Matematiškai mes žinome, kad pirmu traukimu ištraukti Nr. 1 yra galimybė 1 prie dešimties, o ištrauki eilės tvarka 1 ir 2 paeiliui jau galimybė yra tik vienas prie šimto, o ištraukti paeiliui Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3 galimybė bus viena prie tūkstančio ir pan. O galimybė gi paeiliui ištraukti visą dešimtį pasieks neįtikimai mažą skaičių, būtent vienas prie 10 bilijonų (milijardų).

Dėl tos tat pačios priežasties neįtikėtina, kad gyvybė žemėje, kuriai reikalinga tiek daug tikslių sąlygų, galėtų egzistuoti vien atsitiktinumu. Žemė sukasi apie savo ašį tūkstantį mylių (1600 klm.) per valandą. Jeigu gi ji suktųsi ne 1000 mylių, o tik šimtą mylių per valandą — mūsų dienos ir naktys būtų dešimtį kartų ilgesnės, negu dabar. Ir karšta saulė per tą ilgąją dieną išdegintų visą mūsų vegetaciją, kai tuo tarpu ilgosios nakties šalčio joks daigas neatlaikytų ir sušaltų.

Arba vėl saulė, mūsų, gyvybės šaltinis, turi paviršiaus temperatūrą apie 12 000° F (6150°C). Mūsų žemė yra pakankamai toli, kad šita „amžinoji ugnis" mus šildytų pakankamai; pakankamai, bet ne perdaug. Jeigu saulė atiduotų tik pusę savo radiacinės šilimos, tai mes sušaltumėm, o jeigu per pus daugiau, tai sudegtumėm.

Iš kitos pusės, žemė pakrypusi 23°. Šis pakrypimas yra priežastimi mūsų metų laikų. Jeigu žemė nebūtų pakrypusi, tai vandenynų garai judėtų į šiaurę ir į pietus sukraudami mums didžiausius ledų kontinentus. Jeigu mūsų mėnulis būtų tik pavyzdžiui penkiasdešimt tūkstančių mylių atstumo, tai jūrų potvyniai būtų tokie dideli, kad du kart per parą mūsų kontinentai būtų paskandinami. Ir kalnai per labai trumpą laiką būtų eruduojami. Jeigu žemės pluta būtų tik dešimt pėdų storesnė, tai nebebūtų likę mūsų atmosferoje jokio deguonies, be kurio gi visokia gyvūnija turėtų mirti. Jeigu vandenynai būtų tik keleta pėdų gilesni — visa esama angliarūgštis (CO^2) ir deguonis ištirptų ir jokia augmenija negalėtų egzistuoti. Arba vėl jeigu mūsų atmosfera būtų truputį skystesnė, tai meteoritai, kurie šiandien milijonais sudega mūsų atmosferoje nepasiekę žemės, patektų ant žemės, sukeldami čia be galo daug gaisrų.

Dėl šių tad bei daugelio kitų pavyzdžių nėra net nei vienos galimybės (tikimybės) prie milijonų, kad gyvybė mūsų planetoje atsirado atsitiktinai.

Antra: Gyvenimo bei gyvybės tikslingumas, išradingumas siekiant savo tikslo yra manifestacija visur persisunkusios Išminties.

Kas yra gyvybė, joks žmogus iki šiol nepajėgė ištirti. Ji neturi nei svorio, nei matų, tačiau ji turi milžinišką jėgą. Auganti šaknis lengvai skaldo uolas. Gyvybė užvaldė vandenį, žemę ir orą, apvaldydama elementus, versdama juos ištirpti ir pergrupuoti savo junginius. Gyvybė yra tas skulptorius, kuris formuoja visus gyvuosius daiktus. Tai menininkas, kuris paženklina kiekvieną medžio lapelį ir nudažo kiekvieną gėlę. Gyvybė tai muzikas, kuris išmokė kiekvieną paukštį giedoti savo mylimą giesmę. Ji įgalina vabzdžius įvairiausiais savo muzikos garsais šaukti vienas kitą. Gyvybė tai kilnus chemikas, duodantis skonį vaisiams ir prieskaniams bei kvapą rožei, pakeičiantis vandenį ir angliarūgštį į cukrų ir medieną. Darydamas gi taip, atpalaiduoja deguonį, kad jį kvėpuodami gyvuliai ir žmonės galėtų gyventi.

Stebėkime beveik nematomą protoplazmos lašelį. Jis permatomas kaip želė, bet gali judėti ir paimti energijos iš saulės. Ši vienintelė cėlė, šis permatomas mažytis lašelis laiko savyje tą gemalėlį gyvybės ir turi jėgos paskleisti gyvybę kiekviename dideliame ar mažame daikte. Šio lašelio jėgos yra žymiai didesnės, negu mūsų augalų bei gyvulių ar žmonių, nes visa gyvybė, visas gyvenimas plaukia iš jo. Gamta pati netveria gyvybės: nudegintos uolos ir be druskų jūros negali duoti ir neduoda reikalingų gyvybei atsirasti sąlygų, kas gi tada ją čia atnešė?

Trečia: Gyvuliška išmintis — instinktas liudija apie Gerąjį Tvėrėją, kuris įkvėpė jiems instinktą — tiems šiaipjau bejėgiams mažiems sutvėrimams.

Jaunos lašišos (žuvys) praleidžia metus jūrose, kad paskui sugrįžtų į savo gimtąją upę. Keliauja vis aukštyn ir aukštyn, net į tuos pačius intakus, kur jos gimė. Kas gi jas veda taip preciziškai atgal? Jeigu jūs ją perkelsite į kitą intaką, tai ji tuoj pajus, kad ji yra iš kelio išvesta ir vėl prasiskverbs upe žemyn, po to iš naujo atgal, kad tiksliai įvykdytų savo paskyrimą.

Dar sunkiau yra atspėti ungurių paslaptį. Šie nuostabūs sutvėrimai subrendę iš visų kudrų, ežerėlių bei upių, iš viso pasaulio — ir iš Europos, ir iš Amerikos — tūkstančius mylių keliauja per vandenynus į didžias gelmes netoli Bermudų salų. Čia neršia ir miršta. Gi jaunieji ungurėliai nieko daugiau nesuvokdami ir neturėdami jokių aiškių pagalbinių priemonių, išskyrus juos supantį vandenynų vandenį, o vis dėlto jie keliauja atgal ir randa kelią ne tik savo tėvų gyventuosius krantus, bet ir į upes, upelius, kudras, ežerėlius, kuriuose jų tėvai gyveno. Ir visada kiekvienas ežerėlis ar upelis yra ungurių gyvenamas. Stebėtina ir tas, kad ne vienas amerikietiškas ungurys nebuvo niekada pagautas Europoje, kaip europietiškas Amerikos vandenynuose. Be to, ir europietiško ungurio subrendimas užtrunka ilgiau — metus ar daugiau — dėl to, kad jis turi apie tokį pat laiką ilgiau kelionėje sugaišti. Iš kur gi kyla šis ypatingas vedimo — vairavimo impulsas?

Arba vėl vapsva, iškasusi žemėje gūžtelę, čiumpa žiogelį ir įduria jam taip tiksliai į tokią vietą, kad žiogas nemiršta, bet lieka be sąmonės ir gyvena kaip konservuotos mėsos šaltinis. Tada ji padeda taip meistriškai kiaušinėlius, kad jos vaikučiai išsiperėję gali atsargiai graužti jo mėsą vabzdžio nenugalabindami. Jiems padvėsusi vabzdžio mėsa graužti būtų fatališka. Motina — vapsva skrenda gi tuo tarpu tolyn ir miršta jau niekad nematydama savo vaikų. Iš tikrųjų gi vapsva turėjo jau ir pirmą kartą tai padaryti teisingai, kaip ir kiekvieną sekantį kartą, nes kitaip vapsvos nebeegzistuotų. Ši mįslinga taktika negali būti aiškinama prisitaikymu. Ji šiuo sugebėjimu buvo apdovanota.

Ketvirta: Žmogus turi daugiau, negu tik gyvuliską instinktą, — būtent galią protauti.

Nė vienas iš gyvulių iki šiol nesugebėjo suskaičiuoti iki dešimties ar turėti apie šį skaičių supratimą, ką jis reiškia. Instinktas tai lyg fleitos vienintelė gaida. Tiesa, graži, bet ribota, o žmogaus smegenys turi viso orkestro ir visų instrumentų gaidas. Nėra reikalo šios ketvirtosios priežasties aiškinti plačiau. Žmogaus protavimo dėka mes galime suvokti, kad mes esame ir kas mes esame. Visa tai mes suvokiame dėl to, kad mes esame gavę tos Universalios Išminties kibirkštėlę.

Penkta: Visos gyvybės atsarga yra šiandien atskleidžiama fenomenuose, kurių Darvinas dar nežinojo, kaip, pvz., nuostabiuose dalykuose apie genus.

Nepaprastai mažyčiai yra šitie genai. Jeigu jie visi, kurie yra priežastimi visos šio pasaulio žmonijos, galėtų būti sunešami į vieną vietą, tai jie užimtų mažiau vietos, negu vienas pirščiuko galiukas. O vis dėlto šie ultramikroskopiniai genai ir jų palydovai chromozomai yra kiekvienos gyvosios celės turinyje ir yra tas absoliutinis visų žmonių, gyvulių bei augalų charakteristikos raktas. Pirščiukas — kokia tai maža erdvė, kurioje vis dėlto tilptų visų žmonių, dviejų bilijonų, individualios charakteristikos. Nors visa tai atrodo keista, bet faktai kalba už tai. Kaip gi genai, patys būdami tokie maži, o vis dėlto sugeba uždaryti savyje normalų paveldimumą daugelio mūsų prosenelių ir išlaikyti kiekvieno atskirą psichologiją tokioj neapsakomoj mažoj erdvėj?

Šešta: Pažvelgę į gamtos ekonomiškumą — ūkiškumą, mes esame priversti pripažinti, kad tik Nepabaigiama Išmintis galėjo numatyti ir aprūpinti tokiu išmintingu ūkininkavimu.

Prieš daugelį metų buvo pasodinti Australijoje kaktuso diegai, kaip apsauginė tvora. Neturėdamas kenkėjų (vabzdžių), kaktusas Australijoje pradėjo labai greit ir milžiniškai augti. Šis aliarmuojantis kaktuso perteklius buvo kenčiamas, iki kaktuso augmenys padengė plotą maždaug Anglijos dydžio, išspausdamas gyventojus iš miestų ir kaimų, sunaikindamas jų ūkius. Entomologistai, jieškodami apsigynimo priemonių, apjieškojo visą pasaulį. Galų gale jie atkreipė dėmesį į vabzdį, kuris specialiai gyveno tik ant kaktuso ir nieko kito neėdė, kaip tik jį. Australijon perkeltas, vabzdis galėjo laisvai veistis ir neturėdamas priešų nugalėjo kaktusą. Šiandien Australijoje kaktuso pavojus jau išnyko. Išnyko kaip pat ir vabzdžių perteklius. Paliko tik toks kiekis, kad galėtų kaktuso augimo plėtimąsi laikyti apribotą.

Šios ir panašios kliūtys bei balansavimo priemonės buvo visur parūpintos. Kodėl gi, pvz., greit veisiantys vabzdžiai neužvaldė žemės? Dėl to, kad jie neturi plaučių, kaip žmogus. Jie kvėpuoja vamzdeliais. Jeigu vabzdžiai auga, tai kvėpavimo vamzdeliai neauga proporcingai kūno augimui. Tuo būdu vabzdžio ūgis apribojamas, kad jis niekada neišauga didelis. Ūgio apribojimas juos atribojo nuo pasaulio apvaldymo. Jeigu šio fizinio apribojimo nebūtų, žmogus negalėtų egzistuoti. Įsivaizduokite, susitinkate širšę liūto dydžio!

Septinta: Pats faktas, kad žmogus gali suvokti apie Dievą, Jo buvimo idėją, — jau pats savaime yra įrodymu*).

Supratimas apie Dievą iškyla kaip tik iš dieviško žmogaus sugebėjimo, kurio neturi likęs pasaulis. Šį sugebėjimą mes vadiname vaizduote. Josios padedamas žmogus, ir tik vien žmogus, gali suvokti nematomų daiktų buvimą. Reginys, kurį vaizduotės jėga atskleidžia, yra neribotas. Iš tikrųjų, kai žmogaus tobula vaizduotė tampa dvasios realybe, tai jis visuose šiuose tikslinguose projektuose bei siekimuose sugeba suvokti tą didelę tiesą, kad Dievas yra visur, visame kame, kiekviename daikte, bet niekur taip arti, kaip mūsų širdyse.

Kaip moksliškai, taip ir vaizduote pasiremiant yra teisinga, kaip Psalmistas sako: „Dangus skelbia Dievo garbę, ir dangaus skliautas rodo jojo kūrybą."

---

*) Dėdami šiuos b. New Yorko mokslų akademijos pirmininko A. Cressy Morrisson Dievo buvimo įrodymus, norime pastebėti, kad jie, apskritai imant, nauja gamtos mokslų patirtimi sutvirtina seną Bažnyčios mokslą, jog pasaulis yra iškalbingas Dievo buvimo liudinnkas. Kompetetingo autoriaus straipsnis akivaizdžiai parodo, kaip kylant gamtos mokslams didėja ir gamtos liudijimas apie Dievo buvimą. Esant dabartinei gamtos mokslų būklei nei Darvinas negalėtų bandyti jos atsiradimo aiškinti supuolimo ar išsivystymo keliu.

Tik prie paskutinio Autoriaus argumento, paimto jau nebe iš gamtos bet iš filosofijos, mes norime padaryti pastabą. Autorius sako, kad iš to fakto, jog žmogus gali suvokti Dievą, galima įrodyti realų Dievo buvimą. — Tačiau mes žinome, kad žmogus gali mąstyti ir apie nerealius bei fantastinius dalykus, bet iš to dar negalima išvesti, kad visi žmogaus fantazijos kūriniai realiai egzistuoja.

Šitoks Dievo buvimo įrodymo bandymas nėra naujas. Jis yra vadinamas šv. Anzelmo argumentu, nes Anglijos vyskupas Anzelmas jau viduramžiais bandė taip įrodinėti Dievo buvimą. Tačiau kiti Bažnyčios mokytojai jo nepakankamumą yra įrodę. Red.

Dvasios tvirtumas

DR. J. NAVICKAS

2

Proto objektas yra tiesa, taigi šią galią ugdant reikia ne tik stengtis kuo daugiau objektų pažinti, kiek vis labiau pamilti tiesą, ja būt vis labiau persiėmusiam ir jos ištikimai laikytis savo kasdieniniame praktiniame gyvenime, laikantis šūkio „Tiesa virš visko". Iš to seks savaime gerai suprastas, girtinas kritiškumas, kurs turi būti elementarine subrendusio žmogaus savybe. Romėnai sakydavę: „Kietas įstatymas, bet vis dėlto įstatymas." Tai pilnai galiojo ir apie tiesą ir tuo labiau apie tiesą: „Kieta tiesa, tačiau vis dėlto tiesa". Visada žiūrint tiesai į akis, įvyks psalmisto pranašystė mūs asmeniniame gyvenime: „Tiesa išlaisvins jus". Tiesa apsaugos žmogų nuo sąžinės konfliktų ir nuo konfliktų su artimu. Tikra tiesos meilė bus garantija susidaryti savai gerai pagrįstai pasaulėžiūrai, kuri kiekvieno žmogaus gyvenime yra būtinas dalykas, o tuo labiau inteligento gyvenime.

Netenka nė kalbėti, kokį vaidmenį vaidina žmogaus psichiniame gyvenime gerai suprastas savarankiškumas. Jo dėka žmogus dažnai išsaugojo savo asmens garbę, nesileidžia būti kitų žaislu ir įneša į visuomeninį gyvenimą neįkainojamų vertybių.

Kiekvienas laimėjimas žmogų dvasiškai pakelia ir sustiprina. Bet laimėjimai be kovos neįmanomi. Sunkiausia kova yra su pačiu savimi. Tad ir savęs nusigalėjimai yra didžiausi laimėjimai. Jie žmogų labiausiai dvasiškai stiprina ir padeda įgyti savitvardą — maitrise de soi — meme. Savęs nusigalėjimo srityje ne tiek atsiekiama aktyvumu, aktyviomis dorybėmis, kiek pasyviomis dorybėmis, pvz.: kantrus pakentimas skausmų, ypač dvasinių, be skundimosi, be dejavimų; pakęsti artimo silpnybes, netobulumus; išmokti gerbti artimo nuomonę, jo pažiūras, jo valią, jo teisėtas aspiracijas; užsigrūdinti prieš gyvenimo sunkumus, ypač prieš bendruomeninio gyvenimo sunkumus.

Tebūnie dar leista tarti žodis apie negatyvius būdus savo dvasiai stiprinti arba geriau pasakius apie priežastis, silpninančias žmogaus dvasią. Visų pirma reikia vengti pavydo, kurs fatališkai veikia žmogų: jį dažnai pražudo arba padaro menku, mizernu sutvėrimu, savo vergu. Jis žmogų apakina ir padaro kitų neapkenčiamu žmogumi. Pagaliau vengti: suktumo, melo ir apgaulės. Reikia gerai sau įsidėmėti, kad nieko negalima prieš tiesą. „Aliejus visada išplaukia į paviršių", sako mūs liaudies išmintis. Vokiečiai savo: „Melo trumpos kojos". Už melus, apgavimus ir suktumus žmogus turi anksčiau ar vėliau vienokiu ar kitokiu būdu pats atkentėti, praranda savo autoritetą bei pasitikėjimą žmonėse ir prieš save patį dvasiškai sumažėja, sumenkėja, susilpnėja. Vengti ištižimo, lepšiškumo, neryžtingumo ir netvarkingumo, kuris taip silpnina mūs dvasią.

Reaguojant į dvasią silpninančias priežastis, kylančias iš juslinio gyvenimo, reikia visų pirma stengtis į savo juslinį gyvenimą įnešti kuo daugiau proto šviesos, pažinti savo afektyvinį gyvenimą ir kiek galint daugiau atsipalaiduoti nuo afektyvinių saitų bei kliūčių, ypač nuo pasąmonės konfliktų bei nervinių kaprizų, nuo vaikiškų pažiūrų bei afektų, kurie tormozuoja sąmoningą gyvenimą. Viena iš tų kliūčių yra vaikiškas bailumas ir varžymasis. Į tai reaguojant, reikia įprasti veikti laisvai ir savarankiškai. Prieš bailumą statyti išmintingą riziką. Gi kas liečia mūs gyvybę, būti visada gerai įsisąmoninus, kad svarbiau yra gerai praleisti savo gyvenimą čia ant žemės, negu ilgus metus čia gyventi, kad ankščiau

ar vėliau vistiek sykį reikės mirti. Dažnai žmogaus bailumas priklauso nuo vengimo bet kokių gyvenimo sunkumų ir tuo būdu jis savo afektyvinio gyvenimo srityje pradeda prilygti vaikui ir ilgainiui šioje srityje tampa tikru vaiku. Per dažnai užmirštama, kiek daug žmogus gali pakelti! O tatai žmogui suteikia ir pagarbą ir stiprina. Pabrėžtina yra, kad mumyse yra daug paslėptų jėgų, kurių mes nepažįstam ir nematome, bet kurios, reikalui esant, iškyla į paviršių, pasirodo ir suteikia mums galimumo pakelti tiesiog netikėtinai didelius sunkumus.

5. Kaip patyrimas rodo, nerasime nė vieno žmogaus, kurs būtų visais atžvilgiais tobulas net gamtinėje srityje. Jeigu kuris yra gausiai prigimties apdovanotas, pvz. intelektualiniais gabumais, trūksta neretai valios tvirtumo, ryžtingumo. Jei kuris tvirtas, stiprus yra vienoje kurioje srityje, pasirodo silpnas, defektingas kitoje srityje. Tatai ypač ryšku didžiųjų valstybės vyrų gyvenime. Nerasime nė vieno žmogaus, kurs gamtinėmis savo jėgomis būtų atsiekęs vispusiško bent gamtinio tobulumo, kad nei iš toli nei iš arti nebūtų galima jame matyti jokio šešėlio netobulumo. Nietsches ir Hauptmano antžmogis liekasi tik jų svajonių, jų vaizduotės kūrinys.

Apreiškimas mus moko, kad žmogus išėjo iš Tvėrėjo rankų ne toks, kokį mes šiandien jį matome. Žmogus buvo Dievo sutvertas teisingume ir tiesos šventume, homo rectus, t. y. tobulas gamtinėje ir antgamtinėje srityje. Per gimtąją nuodėmę jis neteko visų antgamtinių ir pretergamtinių malonių ir jo prigimtis tapo pažeista. Gimtosios nuodėmės padarytos žmogaus prigimčiai žaizdos ypač pasireiškia in sesualitate, valia susilpnėjus, protas aptemdytas. Žmogus gali vėl tapti rectus — teisus tik per Atpirkėjo malonę. Tik antgamtybės gaivinamas, stiprinamas ir palaikomas žmogus gali vėl tapti, šv. Pauliaus žodžiais tariant, omnis homo — visas, pilnutinis žmogus. Vispusiškai tvirtos dvasios žmogus tėra galimas tik Dievo malonei, sakramentams ir maldai jį gaivinant, stiprinant ir palaikant. Iš kur kankiniai sėmėsi stebinančios drąsos ir dvasios stiprybės, kad su džiaugsmu ir šventu entuziazmu galėjo šaukti: „Ir mane, ir mane už Kristų ant laužo, ant kryžiaus, žvėrims maistui!" jei ne iš Kristaus? Iš kur sėmėsi visi šv. Išpažinėjai dvasios stiprybės ir energijos savo tobulam gyvenimui ir heroiškiems darbams, kai jau jų visos fizinės jėgos buvo išsekusios, kūnas išvargęs, belikęs tik vėjo papučiamas skeletas? Tik iš antgamtybės! Iš nupuolusios žmonių giminės tik tas tegali pasiekti visiško dvasios tvirtumo, kurs Dievo malonės, sakramentų ir maldos gaivinamas ir stiprinamas tyliai ima ant savęs Apvaizdos jam skirtą kryžių ir neša jį kantriai Kristaus vardo garbei. Matant nupuolusio žmogaus menkumą, silpnumą, su pasitekėjimu maldauti Galybių Viešpatį: „Concede nobis, Domine, hominem iustum, redde nobis hominem sanctum — Suteik mums, Viespatie, teisų žmogų, grąžink mums šventą žmogų".

6. Lietuviai iš seno sėmėsi ir sėmiasi stiprybės iš savo tautos garbingos praeities. Protėvių nepalaužiamai stipri dvasia, jų laimėtos teisėtos kovos už laisvę, jų ryžtingumas aukotis aukštiems tautiniams idealams lietuvius gaivino, stiprino ir skatino pasekti jų pavyzdį. Šiandien mūs Tautai reikia daug stiprių ir pasiaukojusių asmenybių, nes tenka vesti žūtbūtinę kovą už jos egzistavimą. Esame jau pakėlę ir pakeliame daug sunkumų ir dar nepalūžome, bet, atrodo, reikės dar daug pakelti. Tad belieka kelti mūs Tautos dvasinio stiprumo potencialas. Žmonijos istorija ir praktinis kasdieninis gyvenimas liudija, kad skaitomasi su stiprios dvasios žmonėmis, kad respektuojamos dvasinėmis vertybėmis turtingos asmenybės. Kuo daugiau turėsime stiprių asmenybių, tuo greičiau išsikovosime sau laisvę ir tuo tvirtesnius padėsime savo naujai atkurtai valstybei pamatus. Kovoje už savo Tautos šventas teises turi mus stiprinti krikščioniškosios tikybos meilė, savos tautos ir savo Tėvų Žemės meilė ir teisingumo meilė. Nors kažin kiek kainuotų jėgų, kančių ir aukų, nors prisieitų patiems kad ir 40 metų klajoti po svetimus kraštus, kaip Senajame Įstatyme Izraelio sūnums, kol įžengė į Žadėtąją Žemę, bet savų teisių neatsižadėsime! ...

Religiniai santykiai Klaipėdos krašte nuo 1922 m. iki 1944 m.

KUN. P. BAJERČIUS

2

Šeimininko, pas kurį kunigas Olschewskis vaišinosi, senutė motina pradėjo klebonui kaltinti rusus žudant nekaltus žmones. Kun. Olschewskis senutės paklausė: „und du meinst, dass unsere nicht morden?" Senutė tuom užsigavo ir pranešė apie tai savo dukterei. Duktė pranešė savo vyrui. O jis išsikalbėjo apie tai savo bernui. Bernas gi buvo gestapo tarnyboje. Telefonu iš pašto pranešė apie kun. Olschewskio posakį gestapui Tilžėje. Gestapo areštavo kun. Olschewskį jam grįžtant namo į Tilžę. Teismas nuteisė kun. Olschewskį 2 metams knocentracijos lagerin. Neištvėrė bado, gavo vandens ligą ir mirė besimelsdamas iš brevijoriaus. Savo būdu buvo labai geros širdies žmogus. Kad nesugyveno su lietuviais, reikia didelę dalį kaltės priskaityti ir lietuviams, kurie savo kleboną provokuodavo, išvesdavo iš kantrybės ir lygsvaros. Iš kun. Paranševičiaus, kuris kartu su kun. Olschewskiu buvo kankinamas Dachau, teko nugirsti, kad kun. Olschewskis kazetlageryje vadino savė lietuviu ir bendravo su lietuviais.

Kun. Rischewski, Robkojų klebonas išsikraustė Vokietijon niekeno neverčiamas. Skaudus smūgis buvo jam, kai naciai, nežinia priežasties, nutraukė primokėjimus prie gaunamos iš Direktorijos algos. Jį tas taip paveikė, kad jis nutarė iš kerštо naciams apleisti kraštą, savo vietą perleisti jau lietuviui klebonui kun. J. Ruibiui. Be to, kun. Rischewskis nujautė artėjančią audrą ir nenorėjo gyventi prie Lietuvos sienos.

Nors vokiškos Klaipėdos Krašto Direktorijos, remiamos nacių iš už Nemuno ėmėsi visų pastangų kraštą nacinti ir vokietinti, vienok tas jiems nesisekė. Lietuvių, o tuo pačiu ir katalikų, skaičius vis didėjo ir didėjo. Neužteko esamų bažnyčių, reikėjo statyti naujų. Taip 1932 m. buvo pastatyta katalikų bažnyčia Pagėgiuse. 1933 m. Plikių kaime. 1937 m. Priekulėje 1935 m. Smalininkuose kun. Petkus nupirko iš metodistų maldos namus ir įrengė gana erdvią bažnyčią. Susikūrė nauja parap. Pagėgiuose ir jos pirmu kleb. buvo paskirtas kun. dr. Prialgauskas. Augant liet. katalikų skaičiui krašte, augo taipogi ir kunigų skaičius. Klai-

pėdos dekanas kun. Danilautzki ėmėsi visų galimų priemonių gauti iš Vokietijos kunigų, t. y. vokiečių kunigų. Bet kietas Klaipėdos prelato ir Telšių vyskupo J. Staugaičio nusistatymas, kad lietuvių dvasiniai reikalai turi būti aptarnaujami lietuvių kunigų, privedė prie to, kad 1935 m. Klaipėdos Krašte buvo jau 8 kunigai lietuviai. Iš jų 3 net klebonai. Būtent: buvęs Vytauto Didž. gimn. kapelionas kun. P. Bajerčius tapo paskirtas klebonu į Pagėgius, kun. J. Ruibys klebonu į Robkojus ir kun. Steponavičius klebonu į Viešvilę. Pačioje Klaipėdoje darbavosi šie liet. kunigai: pedagoginiame institute lektoriavo dr. Kruša, Vytauto Didž. gimn. kapelionavo kun. J. Beinonis. Vikarais prie Klaipėdos parap. buvo kun. J. Juknevičius ir kun. dr. Maknys; Šilutėje kun. J. Leonavičius. Esant tokiam kunigų skaičiui pradėjo klėstėti ir organizacinis katalikų gyvenimas. Pirmavo Klaipėda bei Šilutė. Suaugusieji turėjo „Betanijos" draugiją, jaunimas „Neringą". Ypatingai jaunimo draugija „Neringa" pasižymėjo savo organizuotumu bei judrumu. Ji savo judrumu ir organizuotumu buvo toli pralenkus valdžios palaikomus ir remiamus šaulius, skautus bei jaunalietuvius. Gyvenimas virė ir buvo jau netolimas laikas, kad lietuviai katalikai krašte nustelbs vokiečius katalikus. Buvo pradėta reikalauti lietuviams pirmaujančios vietos visose katalikų parapijose. Todėl nereikia stebėtis, kad nesusipratimai tarp kunigų ir tikinčiųjų už teises bažnyčiose būdavo vis dažnesni ir dažnesni. Nerimavo taipogi evangelikai kaip vokiečiai taip ir lietuviai. Reikia pripažinti, kad lietuviams katalikams Klaipėdos Krašte lojaliausi buvo vokiečiai evangelikai. Jie užleisdavo savo parapijines sales, kartais net bažnyčias liet. katalikų pamaldom. Reikia žinoti, kad lietuviai katalikai buvo išsisklaidę po visą kraštą. Katalikų parapijos, jų buvo 5, o plotu užimdavo daugiau kaip pusę apskrities. Apskričių buvo trys. Tikintieji, kad pasiektų katalikų bažnyčią turėdavo kartais atlikti daugiau kaip 30 kl. kelionę. Taigi buvo būtinas reikalas ateiti tikintiesiems į pagelbą, palengvinti atlikti sekmadienio bei šventadienio prievolę, — dalyvauti šv. mišiose. Tuo tikslu buvo organizuojamos pamaldos įvairiose krašto vietose, kur tik gyveno didesnis katalikų skaičius. Susidarydavo sunkumų su patalpomis pamaldoms. Evangelikų kunigai dažniausiai vokiečiai, matydami tą sunkią padėtį gana noriai ateidavo į pagalbą užleisdami savo sales bei bažnyčias liet. katalikų pamaldoms. Mes vengdavome tokio patarnavimo ir naudodavomės juo tik ten, kur jau kitos išeities nebūdavo galima rasti. Daug noriau būdavo naudotasi mokyklų patalpomis bei restoranų salėmis. Klaipėdos Krašte kiekviena karčiama dažniausiai turi ir gana padorią salę. Tos salės būdavo naudojamos pamaldoms. Evangelikų bažnyčios vadovybė palankumą lietuviums katalikams aiškindavo skirtumu, kurį jie pastebėdavo tarp katalikų lankančių pamaldas ir nelankančių. O tas skirtumas mesdavosi labai ir labai į akis. Tuo tarpu kai lankantis pamaldas pasižymėdavo savo tvarkingumu, teisingumu ir pareigos supratimu, nelankantis pamaldų tomis dorybėmis nepasižymėjo, priešingai iš jų kildavo kriminalinių prasikaltimų, jie pasižymėdavo netvarkingumu šeimyniniame gyvenime. Tą pastebėdavo darbdaviai vokiečiai ir spausdavo evangelikų bažnyčios vadovybę gelbėti katalikų kunigams užleidžiant bažnytines sales katalikų pamaldoms. Tai yra man nekartą minėjęs obersuperintendantas Gregor. Žinoma būdavo ir išimčių.

Daug nelojalesni pasirodydavo lietuviams katalikams lietuviai evangelikai. Tiesa, lietuviai evangelikai dažnai būdavo vokiečių evangelikų panaudojami kaip įrankis pulti ir šmeižti lietuvius katalikus. Klaipėdos krašte lietuvių evangel. tarpe, religiniame gyvenime naudojosi nepaprastu populiarumu ir įtaka taip vadinami sakybininkai. Dažniausiai tai būdavo žmonės menko išsilavinimo, bet gerai susipažinę su šv. Raštu ir kartais apdovanoti gera iškalba. Jie eidavo per kaimus ir sekmadieniais, kartais ir šiokadieniais, vakarais darydavo tikinčiųjų susirinkimus, skaitydavo šv. Raštą, sakydavo pagraudenimus, bei skaitydavo maldas. Ir kaikurie iš tų sakybininkų turėdavo skaitlingesnę auditoriją, negu kad pastoriai bažnyčiose. Jie laikydavo pamaldas tik lietuvių kalboje. Jų tai yra nuopelnas, kad lietuvybė tame krašte 600 metų naikinama neužgęso. Taigi jie yra atlikę milžinišką tautinį darbą ir jie yra už tai labai girtini. Jie palaikydavo glaudžius santykius su parapijų pastoriais. Bet pastorių sakybininkai nebūdavo mėgiami, nes sakybininkai mėgdavo pakritikuoti pastorius. Bet evangelikų pastoriai mielai panaudodavo juos prieš katalikus, tvirtindami, kad Grosslitauer'iai nori sukatalikinti kraštą ir kad yra kiekvieno, o ypatingai sakybininko šv. pareiga neprileisti prie to. Būdavo sudaromos įvairios intrygas, kad ardytų gerus santikius tarp evangelikų ir katalikų lietuvių.

Sakybininkai, būdami menko išsilavinimo asmenys lengvai duodavosi pagaunami ant meškerės. Dalykas labai suprantamas: krašte katalikų skaičius sparčiai augo ne tik dėka emigracijos iš Didž. Lietuvos, bet ir naujagimių katalikų skaičius buvo daug didesnis negu evangelikų. Visa tai lengvino kurstyti sakybininkus ir jų klausytojus prieš savo brolius Lietuvius nors ir kitos tikybos. Iš jų negalima buvo reikalauti supratimo, kad jeigu kapitalai iš Didž. Lietuvos plaukia kraštan keldami pramonę, duodami tūkstančiams uždarbį, keldami krašto gerbuvį, kad tai savaime turi iššaukti gyventojų plūdimą iš to krašto, kuris duoda tuos kapitalus t. y. iš Didž. Lietuvos. Jie matė, kad kraštas katalikėja, tai reikia tam pasipriešinti. Na ir priešinosi. Užversdavo gubernatorių bei centro valdžią Kaune skundais bei prašymais prieš katalikus. Negalėdavome katalikai nieko pradėti, ar tai bažnyčių statyti, ar kokią organizaciją kurti, kad gubernatūra ar centralinė valdžia nepakiškų kokį skundą ar prašymą iš brolių liet. evangelikų pusės. Jau nekalbant apie sudarymą priešingos nuotaikos prieš katalikų sumanymus ir siekimus, dirbant nieko nekaltą darbą, aptarnaujant lietuvių katalikų sielos reikalus. Ypatingu uolumu, kurstant evangelikus prieš lietuvius katalikus, pasižymėjo sakybininkas Baltrys Klaipėdoje.

Mums katalikų kunigams iš vyskupijos kūrijos buvo dažnai primenama saugotis užgauti krašto evangelikų, labiausiai evangelikų lietuvių. Mes tos linijos ir laikėmės ir neskaitant kelių mažų išsišokimų, ta linija pasisekė išlaikyti, ir paskutiniu laiku naciams pradėjus vis labiau siautėti krašte, pradėjo mūsų broliai evangelikai mus geriau suprasti, o mes juos ir santykiai buvo pasidarę visai nuoširdūs. Jie dar nuoširdesni pasidarė, kai naciai iš už Nemuno su visa savo galybe įžygiavo kraštan nešdami priespaudą ir išgąstį. Tada lietuvių katalikų skaičius smarkiai sumažėjo. Bėgimas žmonių iš krašto labiausiai Klaipėdos mieste pasidarė panikiškas. Tą paniką didino vietos nacių užpuldinėjimai bei kruvini žygdarbiai prieš lietuvius tiek klaipėdiečius tiek grossus. Vietos naciai pradėjo siautėti ir suvedinėti sąskaitas su savo politiniais priešais. Tada žmogų sužalotą, sudaužytą ir sukruvintą galima buvo pastebėti ant kiekvieno žingsnio. Buvo ir mirtinai nukankintų. Prasidėjo ir areštai, daugiausiai senų Klaipėdos Krašto veikėjų. Tad nestebėtina, kad bėgo kas galėjo, palikę visą savo turtą. Už sunkvežimį iš Klaipė-

dos miesto iki į bent kurią Did. Lietuvos vietovę buvo mokama iki tūkstančio litų. Vaizdai, kuris tada matėsi buvo liūdni. Tiesa, šiandien, kada mes pergyvenome tiek baisenybių ir sunaikinimo, gal nesijaudintume, bet tada buvo tikrai kuo jaudintis. Veik visose geležinkelių stotyse suversti naujutėliai, brangūs baldai, lietaus ir sniego naikinami, nes tai buvo kovo mėnuo. Daug apsiverkusių, išgąsčio bei širdgėlos iškraipytų veidų. Paskui gandai apie daromas ablavas prieš lietuvius ir nevienas brutalus sužalojimas niekuo nekaltų žmonių. Kad būtų kas iš Wehrmachto kur padaręs išsišokimų, girdėti neteko.

Mes tada, už tokią klaikią padėtį ir žmonių kančias, kurie ėjo valstybines pareigas bei dirbo ramų kultūrinį darbą kaltinome mūsų valdžią. Bet dabar, iš paaiškinimų tuometinio mūsų ambasadoriaus Berlyne, galima suprasti, kad mūsų valdžia negalėjo atsispirti Berlyno reikalavimams užimti kraštą, lietuvių įstaigoms dar neišsikrausčius iš krašto. Tai įvyko kovo mėn. 22 dieną 1939 mat. Nuo čia prasideda naikinimas Klaipėdos Krašte viso kas buvo lietuviška. Pradedant gyvais žmonėmis, vietovių pavadinimais, baigiant numirėliais bei jų antkapiais. Pasiekta net numirėliai, naikinant antkapiai su lietuviškais užrašais ir jų kapus sulyginant su žeme. Taip Panemunės kapuose, kurie randasi Baubelio dvaro miške prie Pagėgių, buvo sunaikinti visi antkapiai su lietuviškais užrašais ir patys kapai išspardyti, išrautos gėlės, išmėtyta velėnos. Taip kad lietuviai negalėjo atpažinti savo brangiųjų mirusiųjų laidojimo vietos. Užrašas ant kapų vartų: „Jėzui gyvename, Jėzui mirštame. Panemunės kapai" buvo užteptas juodais dažais. Jeigu naciai nedavė ramybės mirusiems, tai ką jau bekalbėti apie gyvuosius. Ir daugelis klaipėdiečių senų veikėjų, garbingų vyrų, kurių nekęsdami net patys naciai gerbė, neteko savo turto, savo ūkių, tapo deportuoti į gilumą Reicho, arba uždaryti kalėjimuose bei kacetlageriuose. O kiek jų iš ten neišėjo ir neišvys to krašto, už kurį tiek daug aukojosi! Aš tik tada supratau Mažosios Lietuvos patriotų dažną pasakymą: „Jūs grossai nelaimei ištikus kraštą išbėgiosit, o mes gausim savo galvomis atsakyti už jūsų daromas klaidas". Taip jie reaguodavo į didžlietuvių politikų daromas klaidas. Taip ir įvyko. Kai kurie bėgo labai gėdingai. Ypatingai vienos visagalės partijos tėvynės meilos deklamateriai.

Galingas okupantas Hitleris ir jo Rytprūsių gauleiteris krašto lietuviams žadėjo globą ir užtarymą. Bet buvo tik žadama. Tikrumoje pradėta sistematingai naikinti viskas, kas tik buvo lietuviška: mokyklos, lietuviškos įmonės, krautuvės, spauda ir t. t. Bet reikia pripažinti, kad visgi šiek tiek buvo skaitomasi su Lietuva ir lietuviais, bent nuduodama respektuojant Lietuvos interesus ir buvo deramasi ir tariamasi. Lietuviškų mokyklų neleido. Nors leidimą gauti buvo padėta daug pastangų. Bet tikybą dėstyti lietuvių vaikams lietuviškai ir tikinčiuosius aptarnauti lietuvių kalboje bažnyčiose nedraudė. Tik vieną kartą buvo paduotas skundas prieš mane Šilutės landratui. Buvau kaltinamas verčiąs vokiškos pilietybės vaikus tikybą mokytis lietuviškai. Pasiteisinti nebuvo sunku, kadangi aš tikybą dėsčiau abiem krašto kalbom, o vaikams leisdavau atsakinėti kokia kalba kas nori. Bet šis skundas parodo, kaip jautrūs buvo naciai net mažmožiuose ir kaip jie jieškojo kur nors prikibti. Skundo pagrindas buvo šis: Pokamnės pradžios mokyklą lankė 5 vaikai katalikai, vokiškos pilietybės, broliai Petereit. Nors jie, jau kelis metus buvo mokyklą lankę nemokėjo ne skaityti ne rašyti. Vienas jų 14 metų bernas nemokėjo net „Tėve mūsų". Aš motiną išbariau ir liepiau išmokinti. Ir tėvas ir motina mokėjo tik lietuviškai. Jie galėjo išmokinti tik lietuviškai. Iš to naciai priėjo išvados, kad aš verčiu „reichsdeutsche Kinder" mokintis lietuviškai tikybos.

b. d.

ŠVENTUJŲ PAIKYBĖS

(Iš kalbos, kurią šv. Tėvas pasakė prancūzų maldininkams, atvykusiems į Romą į Joannos Delanoue palaimintąja paskelbimo iškilmes).

Kas gi sudaro tąjį vertingumą, ir kaip jis reiškiasi gyvenime tosios, kurią šiandien garbiname, kaip palaimintąją? — Beturčio balsas yra Kristaus balsas; beturčio kūnas yra Kristaus kūnas; beturčio gyvenimas yra gyvenimas Kristaus, kuris, būdamas turtingas, pasidarė beturtis, kad jo neturtu mes būtume turtingi (Pal. 2 Kor. 8, 9).

Beturčio balsas yra Kristaus balsas

Beturčio balsas, tasai nuolankiai maldaująs balsas, įsiveržia į pačias širdies gelmes, lyg aštraus kardo smaigalys. Kas jam priešinasi, noroms nenoroms pajunta, kad uždaro savo ausis paties Kristaus balsui.

Labai skirtinga nuo savo pamaldžios motinos ir daugiau susirūpinusi šio pasaulio negu savo sielos reikalais, visa paskendusi pelne, kurio teikė kasdien, neišskiriant nė sekmadienių su šventadieniais, atdara jos krautuvėlė, Joanna vien dėl pelno tepriimdavo keleivius. Jei beturčiai norėdavo pasibelsti į jos duris, Joanna, jau iš tolo juos pamačius, varydavo šalin šiurkščiais žodžiais: „Aš neturiu jums duonos!" Ir štai vieną dieną viename geros nuotaikos mirksnyje priglaudė ji už keletą skatikų vieną keleivę, Pranciškę Suochet. „Dievas", tarė mįslingai jai šioji: „atsiuntė mane šį pirmą kartą tik išmokti kelių". Ir iš tikro ji vėl ateina. Ta aiškiai bemokslė varginga keistuolė kalba tik be sąryšio ir sunkiai suprantamais žodžiais, kurie sukelia aplinkinių juoką; tačiau kartais ji didingu tonu ir tvirta orenybe pareiškia tai, ką „balsas" liepia jai pasakyti. Keno gi balsas? Dievo balsas, kuris kalba beturčio lūpomis.

Pamažėl tas paslaptingasis balsas vis labiau ir labiau pripildo Joannos širdį, pabudindamas jos sąžinę. Ji klauso, ji atsako ir, parpuldama ant kelių, klausia: „Ar gi, Dieve, per šitą paprastą moteriškę duodi man išgirsti savo balsą?" Nuo šios dienos balsas pasidaro ryškesnis ir griežtesnis, o atsakymas klusnesnis. Tai pašaukimas į „tobulybės kelią", ir Joanna jaučia, kaip iš jos lūpų veržiasi Sauliaus žodžiai, pasakytieji kelionėje į Damaską: „Viešpatie, ko nori, kad daryčiau?" (Ap. D. 9, 6). Toliau, tai pašaukimas išsižadėti visko ir pačios savęs beturčių naudai. Ji nesiliauja klausiusi ir ištuština savo spintas, kad, kas jose buvo, nunešty stokojantiesiems. Šį vakarą, grįždama nuo atliktų artimo meilės darbų, girdi ji iš Pranciškės lūpų „balsą", kurs jai sako, kad išmalda numalšino Dievo rūstybę ant jos, ir kad užmiršties uždanga nusileido ant jos praeities,

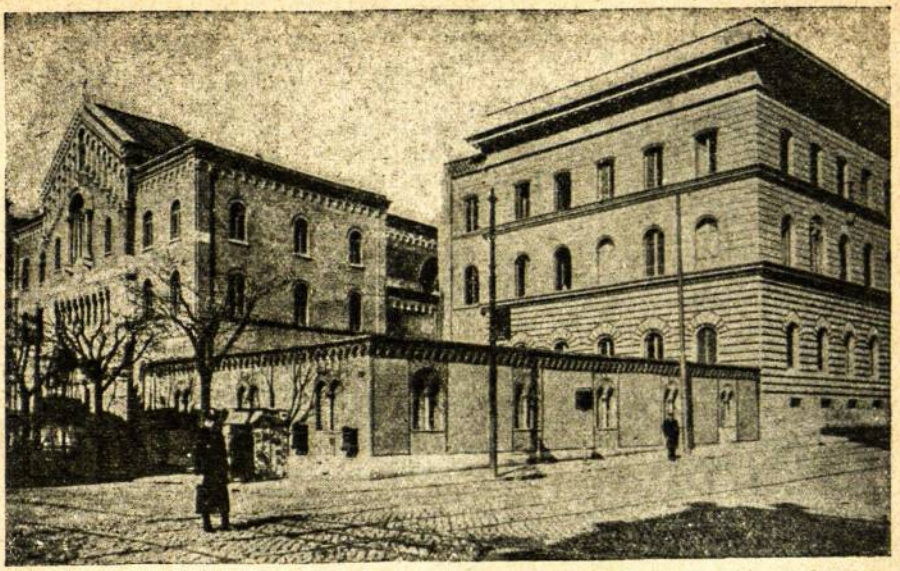

Lietuvių pasauliečių studentų kolegija Romoje, via Sicilia 63. (Plačiau žiūr. pereitą „N. G." numerį.)

visiems laikams uždengdama ją nuo teisiojo Teisėjo akių.

Samarietei Jėzus yra pasakęs: „Jei tu pažintum Dievo dovaną ir kas yra tas, kurs tau sako: Duok man gerti, tu tikrai būtum jį prašiusi, ir jis duotų tau gyvojo vandens,.. trykštančio į amžinąjį gyvenimą" (Jon. 4, 10, 14). Ir Joanna tris dienas ir tris naktis trukusiame dvasios pakilime, — viename nuostabiausiųjų, kurių skaitome šventųjų gyvenimuose, — dideliais gurkšniais geria dangiškojo vandens malonumų. Kai ji atsipeiki, jos gyvenimo kelias jau nubrėžtas; ji žino, ji aiškiai mato, ko Dievas iš jos laukia: beturčių meilės, pastangų siekti aukščiausios tobulybės, visiškai išsižadant pačios savęs.

Beturčio kūnas yra Kristaus kūnas

Kaip kadaise Viešpaties angelas pasiuntė piemenis į Betliejų, tardamas: „Rasite kūdikį suvystytą vystyklais ir paguldytą prakarte" (Luk. 2, 12), taip Dievo pasiuntinės beturtės Pranciškės Souchet paraginta Joanna Delanoue randa tvarte šešis mažus beveik nuogus ant žemės gulinčius ir drebančius vaikus drauge su jų vargo ir ligų nukamuotais tėvais. Kiek beįmanydama, apvalo ji juos ir apšvarina pastogę; ji atneša jiems gausiai maisto ir drabužių. Keletą kartų savaitėje galima matyti ją skubančią 4 kilometrų keliu, kurs skiria Saint-Florent nuo jos namo, susikprinusią po sunkios pintinės svoriu. Stebėdamiesi žiūri žmonės į buvusiąją pardavėją, seniau kiek išdidžią ir pusėtinai šykščią, dabar beatliekančią kietą artimo meilės uždavinį. Vieni gėrisi jos atsivertimu ir garbina Dievą; kiti laiko ją pamišusia; treti šypsosi pilni nepasitikėjimo ir laukia, kaip ilgai tęsis jos uolumas: — šiaudų liepsna, mano jie. O tiesiems, kurie susidomėjimo ar smalsumo vedami ją klausia, kur ji skubanti taip apsikrovusi, Joanna atsako: „Apvilkti ir pavalgydinti mano Jėzulių". Traukyta pečiais ir eita sau, nieko nesupratus. Bet Joanna pati buvo gerai supratusi: jos buvo tiesa. Kaip ji paskiau yra pasakiusi, jokis ypatingas polinkis netraukęs jos padėti stokojantiesiems, nė jų vargais domėtis. „Bet, kai aš girdžiu Jėzų Kristų besakantį evangelijoje: „Kiek kartų jūs tai padarėte vienam šitų mano mažiausiųjų brolių, man padarėte", aš bijau susilaukti priekaišto teismo dienoje: „Aš buvau išalkęs, ir jūs manęs nepavalgydinote" (Mat. 25, 40, 42). Štai kas mane traukia į visa, ko aš imuosi, ir ką aš darau".

Ką gi ji daro? Ogi tai, ką darytų kiekvienas, kurs gebėtų matyti beturtyje tai, ką ji matė, — V. Jėzų. Vis tiek. kas bebūtų tasai beturtis, ji elgiasi su juo, kaip su pačiu Jėzum, rodydama jam tokio pat atsidėjimo, tokio pat nepaprasto švelnumo, tokios pat gilios pagarbos.

Dėl tosios pat priežasties niekas nesustabdo josios uolumo: nei į ją besikreipiančiųjų skaičius, nei jųjų vargo dydis, nei jųjų reikalų daugis. Čia visur Jėzus, o kadangi Jėzus, tai negalima jo nepriimti, jam reikia visuomet turėti vietos, jis turi visuomet rasti paruoštą maistą, apdangą ir viską. Todėl spaudžiamasi, statomasi, plečiamasi, skolinama: — nesvarbu, kas bus. „Dieve", sakydavo ji: „tai tavo skolos; tu jas išmokėsi, kada panorėsi". Ir be galo turtingasis dieviškojo Beturčio Tėvas visuomet išmokėdavo užtraukiasias savo Sūnui skolas. Netikėta pagelba ateidavo nežinia iš kur, nenugalimiausios kliūtys savaime pranykdavo, duona, audeklas, pinigai daugėte daugėdavo Joannos rankose. Tačiau kaip viską aprėpti, turint tik dvi ranki? Bet narsios draugės prideda savąsias, ir, štai, nauja religinė įstaiga, kurią bažnytinė vyresnybė greitai patvirtina, ir kurią žmonės savaime pramena Apvaizda ir, neilgai trukus, Didžioji Apvaizda.

Joannai Delanoue mirštant, šv. Onos Apvaizdos kongregacija buvo jau žymiai išsivysčiusi. Per ją, kaip ir per visas vienuolių šeimas perėjo revoliucijos audra, bet jos nesunaikino.

Beturčio gyvenimas yra Kristaus gyvenimas

Kristaus su beturčiu tapatybė, apie kurią ligi šiol kalbėjome ir kuria stebėjomės, yra tik moralinė tapatybė. Ji paverčia beturtį Dievo mylimu ir išrinktu atstovu, kadangi Dievas laiko sau padaryta tai, ką mes padaromė beturčiui. Tačiau to negalėjo jo beturčių

meilei užtekti. Jis norėjo įvykdyti tobulą, realią, pilną, ligi pat galo einančią tapatybę — fizinę tapatybę. Todėl jis pasidarė žmogum, tapo kūnu, kad gyventų tarp musų: bet jis tapo beturčiu, kad pažintų visus neturto vargus. Ir padarė jis tai tobulai, kad jo gyvenimas būtų visiškai beturčio gyvenimas, ir kad kiekvienas beturtis tarp savo rūpesčių, kentėjimų ir dėl neturto patiriamųjų pažeminimų būtų tikras esąs jo suprastas ir pamokytas jame ieškoti ir rasti paguodą, pagelbą ir pavyzdį.

Kristus iš patyrimo žino, ką reiškia užgimus būti paguldytam ėdžiose, kurių kietumą teminkštino saujelė šieno; ką reiškia jausti šaltį, alkį troškulį, neturėti kame galvos priglausti, matyti, kaip menki drabužiai pasidalinami ir dėl jupos metama burtas, mirti nuogam ant kieto kryžiaus guolio. Pats Dievas, tarsi, pavydėjo beturčiams nepaprasto jų vertingumo ir pasistengė jįjį pasiekti. Prieš suprasdama savo dvasioje šįjį vertingumą, Joanna Delanoue jau buvo įspėjusi jį ir nujautusi ir, matydama, kaip Jėzus jį be galo brangino, brangino jį ir pati. Tai paaiškina jos neapsokomai kieto ir aštraus gyvenimo paslaptį.

Beturtis alksta, — Joanna tris kartus savaitėje tevalgo. Beturtis valgo nuo turtuolio stalo nukritusius trupinius (Luk. 16, 21), ji teminta beturčių paliktais duonos guriniais ir mėsa, kurios jie nedrįsta nešti prie savo burnos. Beturčio drabužiai prasti ir menki, ji vilki tikrais skarmalais ir tik iš klusnumo sumažina šįjį marinimąsi. Beturtis kenčia pažeminimą, kadangi turi rodytis menkai apsivilkęs, ji, nepaisydama didžiausio savo prigimties priešinimosi, eina į bažnyčią savo keistuose skarmaluose. Beturčio butas prastas, jam tenka miegoti ant lentos; ji temiega trumpai, su drabužiais, sėdėdama kedėje, galvą atrėmusi į sieną, ar susirangiusi dėžėje, į kurią tegali tilpti vaikas, ir kurią ji vadina savo prakartu. Beturtis elgetauja, ji ryžtasi tą pat daryti, kad pilnai pažintų neturto vargą.

Kaip tai visa toli nuo pasaulio minčių?! Ir kaip pasauliui reikalinga matyti šių šventųjų paikybių, kad jis išmoktų ir patirtų tikrosios išminties, bent kad išvystų antprigimtinėje šviesoje nepaprastą beturčių ir neturto vertingumą, kuris pats savaime jį taip gąsdina!

(Iš L'Osservat. Rom. 1947 m. lakr. 12 d.).

I svecius pas uzjurio lietuvius

NAUMIESTIŠKIS

Buvau archyvinis žmogus*). Vieną gražią dieną, tiesiog pačiu vidurvasariu, palioviau buvęs net archyvo žmogumi, o tiesiog tapau bedarbiu. Draugai, prieteliai, pažįstami ir visai nepažįstami padarė taip, jog staiga, nelyginant iš dangaus, nukrito tarnyba laive. Laive, kuris plaukia į Rio de Janeiro, Montevideo, Buenos Aires. O ten tiek daug lietuvių. Puiki proga bus pasimatyti su jais. Nudžiugau neapsakomai, Ruošiuosi ir jaudinuosi. Aš sausumos žiurkė, o čia tokia ilga kelionė. Viso labo net 25.000 kilometrų.

Visi sunkūs sentimentai turi pražūti, kai jau atsiduri stoty prie greitojo traukinio, maunančio į Goeteborgą. Draugai išlydėdami linki:

— Parvežk mano vaikams bezdžionę! — sako vienas.

— O man kokį nors gyvą daiktą, bet kad būtų iš Brazilijos!

Pirmieji nemalonumai traukiny. Mano numeruoton vieton, man koridoriuj bespoksant, kraunasi savo daiktus storas ponas ir įsinervinęs švaisto lauk mano mazgelius. Imu aiškintis. Šaukiuosi vagono palydovo pagalbos. Pasirodo ton pačion vieton parduoti du bilietai. Dūšios gilumoje keikiu Coock bendrovę ir iš palydovo gaunu dar geresnę vietą, prie lango, tiesiai į mėnesienos vasarinę naktį. Storulis susijaudinęs aiškina, jog jam esą sykį nutikę, kad jį Anglijoje iš miegamojo vagono lovos vienoje pižamoje iškraustę. Vadinasi, man čia Švedijoje geriau pasibaigę negu jam Anglijoje.

Mūsų kupe vidunakčiu prasideda koncertas. Storulis mano pirmykštėje vietoje kontrabasu baubdamas knarkia. Išdžiuvusi poniutė jo pašonėje diskantu švilpdama jam pritaria. Kažkoks ponelis, išsiavęs batus ir atsisagstęs liemenę, retkarčiais snirpšdamas ūbauja, o solidus išsitiesęs karininkas kukliai snausdamas judina lūpas lyg komandą duodamas.

Miegoti noro nėr. Mintys skrieja labai toli, nors visos jos surištos su tuo pačiu objektu — tolimais nematytais kraštais. Imu galvoti, koks lietuvis bus tasai pirmasis atsidūręs Pietų Amerikoje.

Pasakojama, jog Krištupas Arciševskis, lietuvių bajoras, kilęs iš Arciševo kaimo Prūsijoje, besimokydamas Hagoje ir Briuselyje, Lietuvos Etmono Kristupo Radvilos prikalbintas, dalyvavęs sąmoksle prieš tuometinį Lietuvos-Lenkijos karalių švedą Zigimantą III. Mat, buvę ruošiama švedą pakeisti prancūzų Gastonu Orleaniečiu. Sukilimą belgai susekė. Arciševskio laiškus, kaip įrodomąją medžiagą, belgų valdžiai esąs išvertęs Sapieha, kuris tuo metu studijavo Liuvene. Žigimantas III pareikalavo maištininką išduoti. Arciševskis išsigandęs 1629 m. įstojo Vakarų Indijos Kampanijos Kariuomenėn ir išplaukė Brazilijon, kame pagarsėjo olandų kovose su ispanais ir portugalais. Garsiam karžygiui nusikaltimą dovanojo jau Vladislovas IV. 1645 m. Arciševskis grįžęs namo buvo paskirtas artilerijos viršininku ir 1648 metais narsiai apgynė Lvovą nuo kazokų antpuolio.

Prisistatau savo valdžiai. Jūrininkų namuose pasirašau laivo knygoje — rulleje. Vadinasi, patapau jūreiviu. Senas parašas vienoje Švedų jūrininkų bažnyčioje sako, jog esančios trys žmonių rūšys: gyvieji, mirusieji ir jūreiviai. Išeitų, lyg jūreiviai yra kažin kokia speciali žmonių rūšis, jie nei gyvieji, nei mirusieji . . .

Pirmoji draugystė pasidaro laive su laivo favoritu šuneliu. Jis mane linksmai sveikina, panašu, lyg šuo šunį tuojau pažįsta . . .

Apsižiūriu savo kajutėje. Susitvarkau savo daiktus, ir vėl pasijuntu reikalingu žmogumi. Jau nebe archyviniu. Susipažįstu su laivo karininkais ir inžinieriais bei mechanikais. Jie visi mieli ir puikūs žmonės, priima mane savo šeimon, visai nekreipdami dėmesio, kad aš ne jų tautietis ir kad aš pabėgėlis.

*) Šių kelionės įspudžių autorius yra gydytojas, dirbęs vienos Stockholmo ligoninės archyve. Iš ten atleistas gavo gydytojo vietą laive, važiuojančiame iš Švedijos į Argentiną. Įspudžiai, autoriui sutikus, perspausdinami iš Stockholmo lietuvių žurnalo „Pragiedruliai". Red.

Išplaukimo dieną maloni pažintis su pačiu vyriausiu laive — su kapitonu. Tai neaukšto ūgio lieknokas senis, pražilusiais plaukais, mėlynomis akimis, besišypsančiu veidu, kuris kiekviena proga mielai pratrūksta kiek gomuriniu nuoširdžiu juoku. Jis manęs klausia ar tai pirmoji mano jūrinė kelionė. Jo išvados aiškios. Turėsiu sirgti jūros liga. Jis juokiasi, o aš spiriuosi nesirgsiąs ir gana.

Liepos 15 dieną be 10 min. 24 val. du mažiuliukai vilkikai stenėdami ir ūbaudami, nuvilko mus nuo krantinės, pašvilpavo keistais trumpais ir ilgais šūkavimais, nusuko laivo paskuigalį link miesto, laivo nosį pastatė link jūros, atsisveikindami pavergę kurčiai dustelėjo ir paleido mus kelionėn.

Oras pats bjauriausias. Lietus pila kaip iš kibiro. Vėjas šiaušia plaukus ir negailestingai pučia kiaurai per visus rūbus. Mirksėdami išnyksta spalvotieji Goeteborgo žiburiai, retkarčiais pro šoną praslenka raudoni kelią rodą boleriai. Nakties tamsuma vis stipriau spaudžia laivą. Pramauname salėlę Pater Norster, o nuo jos jau atvira jūra pūškodama ir niršdama gana rimtai siūbuoja mus ir migdo. Nieko daugiau nelieka tik miegoti. Tolumoje vos mirgą Norvegijos švyturių žiburiai atrodo toki pailsę ir nuvargę, jog mano akys pačios nenugalimai merkiasi.

Pirmosios dienos laive gana keistokos. Nelabai aišku, nei kas veikti nei ko griebtis. Geriausia bus susipažinus su pačiu laivu. Laivas visai naujas ir labai gražus. Jis pastatytas vos 1944 m. Mauna po 16—17 mazgų per valandą. Buvo dienų, kad padarydavo net 420 jūrmylių per parą.

Keleivės, poniutės ima visai rimtai sirgti. Jau daugiau kaip pusė jų prie stalo nesirodo. Suvargęs ir sušilęs prancūzas ministeris bėgioja laiptais aukštyn ir žemyn besirūpindamas savo susirgusia elegantiška žmona. Čilietis, mielas petingas ir šviesiaplaukis, nusiminęs, nes jo juodaplaukė žmona, jau kelinta diena neišeina iš kajutės, o mažutis jų berniukas, kaip tikras jūreivis mamos nesaugomas spėja išlandžioti visus laivo kampus bei kampučius.

Visi laukiam pirmadienio. Jau ankstyvu priešpiečiu horizonte pasirodo žemė. Džiaugiasi visi. Iš kiek ūkanotos tolumos spokso į mus toli Kanarų salų kalnai. Reiškia jau mes Afrikoje. Nekantraudamas laukiu, kaip atrodys ta Afrika, juk kas, pagaliau, iš mūsų nėra skaitęs „Dykumose ir giriose"?

Apie 11 val. iškeliame ženklus šaukdamiesi loco. Maždaug už pusvalandžio jau mes sėdime prie krantinės. Į laivo tankus nutiesiamos storos žarnos iš kranto. Per jas liejamas skystas kuras, kurio turim pasiimti, kad pakaktų kelionei ten ir atgal.

Pietūs šiandien kiek ankščiau. Visi linksmi. Juk žemė. Ponios, ir tos, kurios sirgo, šiandien išsipusčiusios sėdi prie stalo ir puikiai valgo. Elegantiškoji prancūzė džiaugdamosi aiškina, kad jai labiau patiktų jei mes visuomet būtume tokiame ramiame vandenyje... atseit uoste.

Baigiant pietus, kapitonas įduoda man pundą raštų sakydamas, jog aš turiu nuvažiuoti į uosto valdybą, parodyti mūsų popierius ir sutvarkyti mūsų uoste stovėjimo reikalus. Jis pats į krantą eiti nenori.

Maunuosi uniformą ir skubinuosi atlikti mūsų reikalus, nes čia stovėsime vos porą valandų.

Prie mūsų laivo krantinėje susirinkęs visas spiečius prekiautojų ir verteivų, kurie kaip įmanydami stengiasi apgaudinėti pirmą kart čia patekusius keleivius. Jų tokia gausybė ir jie visi toki įkyrūs, kad aš vargais negalais dasikrapštau iki automobilio, kuris tuoj ir veža mane į tą nematytą skaisčiai saulės nušviestą žemę. (Bet apie tai kitu sykiu.)

„Jis uždėjo man ant peties savo desine..."

MICHAEL KORIAKOFF

Prancūzijos šviesuomenėje didelio susidomėjimo yra sukėlę buvusio bolševikų karo korespondento Michael Koriakoff'o įspūdžiai, kuriuos spausdina didelis visuomenės mokslo ir literatūros žurnalas „Cahiers du monde nouveau". Koriakoff savo atsiminimuose aprašo įdomių dalykų iš paskutinių karo metų. Jis yra papasakojęs ir apie „organizuotą" ištisų bolševikų dalinių ėjimą prie šv. komunijos Lenkijoje, apie ką mes buvome pranešę pereitų metų „N. G." 134 pusl. Pats Koriakoff, patekęs Prancūzijon, atsisakė grįžti į Rusiją. Čia dedamoje jo atsiminimų ištraukoje, kurios pabaiga bus kitame numeryje, jis vaizduoja paskutines karo sąvaites Vokietijoje. Jis aprašo kaip jis pateko į vokiečių nelaisvę ir kokių jaudinančių išgyvenimų jis čia turėjo.

Red.

Visą naktį ėmė belaisvius. Mūsų barakas buvo perkimštas: nebuvo vietos atsigulti, mes tupėjome ant suriestų kojų. Be paliovos girgždėjo sunki spyna ir barškėjo barjieras, atsidarydavo durys ir ką nors įstumdavo.

— Ar turite vyrai rūkyt? — paprašė vienas naujai atvykęs iššauktu balsu.

Žiebtuvėlio šviesa nušviėtė pliką makaulę.

— Kalininka! — sušukau su džiaugsmu.

Tai buvo divizijos štabo sekretorius. Jo švarkas buvo visas šlapias. Savo kepurę jis buvo praradęs paupio krūmuose, kur jis slėpėsi. Sanitarinis divizijos batalijonas vyko taip pat į šį miestą ir taip pat buvo paimtas. Kalininkos duktė ten buvo gailestingąja seserim. Tėvui su dukteria pavyko išsisaugoti. Bet vokiečiai iškrėtę krūmus paėmė ir jiedu.

— Aš prašiau, pasakojo Kalininka, kad mus neatskirtų. Kad mes patektume į tą pačią belaisvių stovyklą.

— Jus pasiųs į kitą pasaulį, atsakė avijatorius su užuojauta.

— Štai tau idėja! — šnekėjo Kalininka, į kitą pasaulį... Ir jums nelieka nieko kito, kaip spiauti į akis tiems, kurie sako, kad belaisvių nesušaudo. Tai propoganda. Apie tai jau pakankamai buvo kalbama per kitą karą, o per šį tai prišnekėjo pilnas ausis.

Raktas vėl sužvangėjo: atsidarė durys. Prie durų sustojo vokiečių kariai su šautuvais.

— Komm!

Vos pradėjo švisti diena. Matėsi automobilių ir sunkvežimių. Karininkai ėjo iš namų nešdamiesi valgio įrankius, kuprines ir čemodanus. Moticiklistai zujo šen ir ten. Kai kurie savo juodais, purvu padengtais apsiaustais apsirengę, sustodavo prieš vienus namus ir bėgdavo pranešti žinių. Belaisviai, sustoję prieš barakus, kalbėjosi pusbalsiai. Kur mus dės? Mano jutimai, išskyrus regėjimą ir girdėjimą, neveikė. Iš kareivių tarpusavio kalbų ir iš motociklistų šūkavimų aš supratau, kad mes esame divizijos štabe Brandenburge, kad vokiečiam yra pasisekę išvyti musiškius iš Weisenburgo ir Bautgen, bet, kad, nežiūrint vietinio pobūdžio pasisekimo, musiškiai pradėjo eiti pirmyn.

Divizijos štabas rengėsi apleisti Brandenburgą. Ar jie paims belaisvius? Nieko iki šiol neapklausinėjo.

Antra vertus ar turėjo kokios vertės apklausinėjimas? Kam dar rinktis informacijas, jei karas yra jau praloštas. Galėtų belaisvius pasiųsti darbams, bet kur? Pusė Vokietijos yra užimta anglosaksų, o kita pusė rusų. Belaisviai dabar neturėjo jokios vertės: nei kaip informacijų šaltinis, nei kaip darbo jėga. Vokiečiams mes buvome nereikalingi. Ir vokiečiai nebūtų vokiečiais, jei mus neprašalintų. Ši mintis pervėrė mano protą, kaip kokia šviesa. Aš atsimenu, kad aš buvau nepaprastai aiškios nuovokos. Viską, kas darėsi apie mane, aš mačiau perveriančiu žvilgsniu. Niekad savo gyvenime nei ankščiau nei vėliau aš taip aiškiai nesuvokiau dalykų kaip dabar. Man buvo aišku ne tik tai, kas yra, bet ir tai kas bus.

Prisiartino du vertėjai: vienas kalbąs rusiškai, kitas lenkiškai. Jie pareiškė, jog visi karininkai turi išeiti priekin ir sustoti pagal rangą. Mudu su lokūnu pasikeitėme žvilgsniais. Žinia, kad vokiečiai pirmiausiai sušaudo karininkus. Kai musiškiai pasijusdavo apsupti, jie sunaikin davo savo karininko liudijimus ir numesdavo insignijas. Lakūnai antpečius nusiimdavo prieš išskrendant: tai buvo juo patogiau padaryti, nes tada parašiuto diržai nespausdavo pačių. Bet aš turėjau antpečius su žvaigždėmis; savo laipsnio aš negalėjau paslėpti. Bet aš ir nenorėjau jo slėpti: aš ž i n o j a u, kad reikia išeiti priekin. Daugelis taisyklių, kurios galėjo padėti karo metu, dabar nustojo galiojusios. Dabar kada vokiečiai belaisviais nesidomėjo, ir kai visa šita minia buvo pasmerkta sušaudymui, slėpti tiesą nebuvo jokios prasmės. Priešingai, reikia išeiti į karininkų eilę. Ar tai duos kokios vilties? Laimėti laiko? To aš nežinojau. Nieko nesakęs daviau ženklą lakūnui, kad reikia išeiti. Jis taip pat akimis pasipriešino ir įsimaišė į pilką mundurų masę. Karininkų kadras nesusiformavo. Išsiskyrė tik keturi karininkai iš grupės: du lenkai leitenantai, aš ir pirmasis leitenantas mūsų divizijos. Mes išsilygiavome. Belaisvių minia į mus žiūrėjo išvertusi akis. Mūsų draugai su mumis atsisveikino.

— Daugiau nėra? — sušuko vertėjas. Paskui mane! Mus suleido į akliną sunkvežimi. Durys užsivėrė. Tapo visiškai tamsu. Nei lango nei skylės.

— Ar čia ne dujų vagonas? — šnabždėjo pirmasis leitenantas.

Sunkvežimis pradėjo važiuoti. Aš paliečiau sieną ir grindis: medinės. Dujų vagono sienos yra metalinės, kiek aš atsiminiau iš Charkovo proceso. Po kojomis turėtų būti grotelės, bet jų nebuvo. Nebuvo ir dujų kvapo.

— Ne — atsakiau aš. Jie mus ima kartu su savim. Gal jie nori mus patardyti. Iki šiol jie neturėjo laiko.

Sunkvežimis greitai sustojo, kareivis atvėrė duris, pažiūrėjo nieko nesakydamas vidun ir vėl uždarė. Mes buvom prieš kažkokį miestelį. Kelyje buvo virtinė automobilių ir sunkvežimių. Užrašas juodomis raidėmis geltoname fone sakė, kad mes esame prie miestelio Warut, netoli Dresdeno.

Kolona pradėjo judėti.

— Bičiuliai, tariau aš, jei kas nors turite kokių svetimų daiktų, prašalinkit juos. Žiedus, laikrodžius . . . žodžiu viską, kas vokiška.

Lenkai tylėjo. Aš pakartojau tą pat lenkiškai. Bet jie vistiek tylėjo.

— Ką tai reiškia, „svetimą daiktą"? — tarė pirmasis leitemantas. Mano laikrodis yra mano. Kaip gali atrodyti, kad jis yra vokiečių? Ar dėl to, kad jis yra „Moserio" firmos? Bet aš jį galėjau paveldėti. Mano tėvas taip pat turėjo „Moserio" firmos laikrodį.

— Geriau yra jį prašalinti, patariau aš. O tavo baltiniai ar jie nėra vokiški?

— O tavo ar rusiški? — atsakė leitenantas juokdamasis; jau seniai, kaip jų niekas mums neplovė. Bene kareiviai turi daug marškinių. Gal tu sakysi, kad jų neėmei?

— Ėmiau ir aš. Bet aš neišmečiau senus. Laimingu atveju dabartiniai mano baltiniai nėra vokiški.

Mūsų sunkvežimis pradėjo smarkiai siubuoti. Medžių šakos braukė jo stogą ir šonus. Buvo galima atspėti, kad mes važiavome miškingu keliu. Mes važiavome kalnuotose apylinkėse. Šoferis tai įjungdavo pirmąjį bėgį ir mašina sunkiai lipdavo į kalną, tai tuščiai riedėdavo žemyn. Nedaug vokiečių teritorijos jau buvo likę: jie bėgo jau į kalnų tarpeklius ir miškus. Vakar, 22 balandžio mūsų kariuomenė jau susisiekė su amerikiečiais. O kas įvyko šiandien? Ar Berlynas jau krito? O mūsų galvos, kažin kur kris jos?

Žiedų ir laikrodžių problema man atrodė labai rimta. Vokiškieji daiktai dabar liovėsi buvę paprastais daiktais ir reiškė baisų dalyką. Apsuptos Brandenburge vokiečių divizijos ofenzyva buvo pirmoji vokiečių ofenzyva jų teritorijoje. Pirmu kart vokiečiai įžengė į savo miestus, mūsų paliktus. Pilnas gatves jie rado stiklų šukių, sudaužytų baldų, išdraskytų matracų. Namuose ant grindų jie rado sudraskytų ir sumindžiotų baltinių ir svarbiausia, verkiančias jų moteris. Tai vokiečius labai bus įsiutinę. Per paskutinius keturis metus mūsų kareivis nieko kito negirdėjo, kaip: „Atkeršyk, žudyk banditą vokietį". Rusų akmenys ir visa suniokota žemė šaukė šiuo šauksmu. Bet dabar priešai yra pasikeitę rolėmis: keršytojai yra tapę agresoriais, o agresoriai — keršytojais. Vokietis šiandien mato ne tik savo sugriautą kaimą, bet visą Vokietiją. Kaip jis gali išlieti savo pyktį ir nevilti belaisviui? Tam, kuris rusų užimtame miestelyje buvo paėmęs jo žmoną, atėmė iš jos žiedą, laikrodį, išgrobė jo turtą... „Atkeršyk, žudyk agresorių rusą" — šaukia taip pat vokiečių žemė ir akmenys. Patekę į vokiečių rankas, mes esame pasmerkti patirti ant savo pečių šią mirtiną neapykantą. Turėtų būti stebuklas, jei bent vienas iš mūsų išsigelbėtų.

Sunkvežimis sustojo. Mums leipė išlipti. Lauke švietė saulė, lindo pirmoji žalia žolė. Mes tris ar keturias valandas buvome riedėję visiškoje tamsoje. Atpratusios nuo šviesos mūsų akys menorėjo atsimerkti ir žiūrėti į pasaulį. Ir visa siela atsisakė jausti pasaulio gražumą. Vienintėlis dalykas, kuris gulė mūsų jausmus ir mūsų mintis, tai buvo mūsų likimas. Kur mes esame ir kas su mumis bus?

Mes buvome prie vieno miestelio vartų. Ant užrašo buvo jo vardas „Vuischki". Truputį aukščiau buvo didelis namas apvertas mūru. Mus ten nuvėdė. Prie įėjimo tarp dviejų akmeninių liūtų vaikščiojo šalmuotas karys. Ant jo krūtinės prie didelės grandinės pakabintas kabėjo metalinis plakatas su užrašu: Feldgendarmerie.

Aikštelėje prieš namus šildėsi prieš saulę į koloną atsirėmęs jaunas elegantiškas karininkas. Jis džiaugėsi pavasario šiluma, ir nuobodžiai krapštėsi panages.

— Jūs esat iš aviacijos, kapitone, paklausė jis manęs rusiškai su stipriu vokišku akcentu, rodydamas į mėlynus mano antpečių kraštus.

— Aš esu karo korespondentas oro laivyne.

— Štai! — tarė jis juokdamasis, malonu. Taigi dangaus sferos yra jums savos? Gerai. Mes jus ten ir pasiųsim. Jūs galėsite parašyti reportažą . . . apie aną pasaulį. Bus labai įdomu pasiskaityti smulkmenų iš anapus.

Labai patenkintas savo pasijuokimu jis juokdamasis nuėjo į prieangį. Jis linksmu balsu pašaukė vertėją.

Tas atėjo; buvo jau pagyvenęs žmogus.

— Ką man dabar su jumis daryti? — tarė jis nepatenkintas. Kam jus čia atsiuntė? Jus apklausinėti? Visai be reikalo. Kai jūsų paklausi: kada ir kas davė įsakylą plėšti ir skriausti, jūs atsakysite, kad tokio įsakymo nei būte nebuvo! Kaipgi nebuvo, kad jūsų kariai plėšia ir skriaudžia. O gal jūs bandysite sakyti, kad apie tai visai nesate girdėję. Jūs esate karininkai, jūs turėjote apie tai žinoti. Visiškai nėra reikalo jus kršti: aš iš anksto žinau, kad viskas, ką jūs esate apsivilkę yra išplėšta. Iš ko tu atėmei šį žiedą?

Lenkas sumušė kulmimis ir pradėjo greitai kalbėti vokiškai. Mano nuostabi dvasios įtampa ir mano antgamtinis įžvalgumas padarė tai, kad aš supratau tai, ką jis kalbėjo vokiškai, nors šiaip aš sunkiai suprantu vokiškai porą paprasčiausių sakinių. Jis paaiškino, kad jis yra „Reichsdeutsch" iš Ratibor, Aukštojoje Silezijoje. Taip pat ir jo draugas. Iki 1941 m. jie priklausė vokiečių armijai, paskui jie pateko rusų nelaisvėn, kur juos privertė, įstoti į lenkų kariuomenę. Laike pirmojo jų dalinių susitikimo su vokiečių armija, jie perėjo į šią pusę ir pagaliau gali grįžti į savo vietą savo tėvynės armijoje.

— Eikite ten, tarė vertėjas, parodydamas į prieangį ir grįžo pas mus. Mudu buvome tik du. Vokietis atsistojęs ant tako išskėstomis kojomis, rankas susidėjęs užpakalyje ir truputį palinkęs į priekį žiūrėjo į mus be pasigailėjimo.

— Tu, liepė jis pirmajam leitenantui, nusivilk švarką!

Vokietis lengvai nulipo laiptais, kai tuo tarpu leitenantas nervingai vilkosi švarką. Numetęs jį pas kojas vokietis prisiartino prie leitenanto ir ištraukė jo marškinius iš kelnių. Marškiniai buvo labai ilgi, vokiškos mados . . .

— Paskui mane! — sušuko vertėjas. Nesitvarkyk, eik kaip stovi.

Balti marškiniai siekė leitenantui žemiau kelių. Laikydamas marškinių sterblę jis ėjo paskui vertėję.

— Eikite abu, sušuko vokietis, matydamas, kad aš stoviu vietoje.

Anapus namų ant pievelės buvo kokia 40 belaisvių. Trys mergaitės: dvi ligoninės seserys ir mūsų divizijos virėja buvo pusiau atsigulusios ir glaudėsi viena prie kitos. Baimė buvo galima skaityti iš jų akių. Vienas sužeistas su kruvinu švarku, pro kurio plyšį pečiuose matėsi bandažas, atsirėmęs į medį kaleno dantimis. Kitas belaisvis iškratęs iš savo kišenės tabako dulkes, buvo susisukęs cigaretę ir prašė vokiečio kareivio ugnies; kitas maldavo vandens; vokietis kareivis, kuris etrodė suprato rusiškai šypsojosi ir nieko neatsakė. Vienas belaisvis, apsivilkęs puikiu civiliniu mėlynu švarku, nežinia kur gautu, be perstojo klausė savo kaimyną:

— Kaip tau atrodo, kas bus su mumis?

Ir manęs jis to paties paklausė, kai tik aš prie jo priėjau.

Aš patraukiau pečiais ir tiek tepasakiau:

— Tu padarei klaidą apsivilkdamas šį drabužį. Jei tu neturėjai švarko, būtų buvę geriau kęsti šaltį.

Vertėjas pasilenkė prie sužeistojo.

— Tu atsimeni, kad Bautzene, Horst Weselio aikštėje buvo sandelis su bonkomis, pilnomis sprogstančio skysčio? Juk tu saugojai sandelį; ar jusiškiai atsitraukdami jo nepaėmė?

— Ne... sunkiai atsakė sužeistasis. Visas jo kūnas drebėjo.

— Aš pasiunčiau jieškoti šio sandelio; jei tu melavai, tai neteksi galvos.

Bonkos su sprogstančiu skysčiu? Jos paprastai buvo vartojamos gintis prieš tankus. Kam jos galėjo prireikti feldgendarmerijai? Šis sprogstantis mišinys turi baisią jėgą. Aš atsiminiau, kad 1941 metų rudenį vienas mano draugų, norėdamas mesti bonką, kuri neturėjo šarvo, prieš tanką sumušė stiklą, pats apsipylė ir bežiūrint gyvas sudegė. Aš žinojau, kad vokiečiai turėjo paprotį jas naudoti lavonų deginimui. Nereikėjo sukti galvos norint sužinoti, kas su mumis atsitiks: už valandos, o gal už minutės mes būsime sušaudyti, o paskui mūsų lavonus apšlakstys sprogstančiu skysčiu. Nebuvo jokios vilties išsigelbėti; nebuvo apie ką nei mąstyti. Nebuvo ko bandyti išgelbėti gyvybę: mirtis buvo neatšaukiama ir arti. Reikėjo palikti žemę ir atsiduoti Dievui... Nebebuvo daugiau prasmės žiūrėti kas darosi aplink tave, reikėjo liauti veikus, nužengti į paties savo gelmes, susitelkti iš visos širdies ir mąstyti apie vienintelį dalyką: „Viešpatie nenusigręžk nuo manęs..."

— Aufstehen! — pasigirdo sargybinių riksmas.

Jų buvo apsčiai ir jie sudarė ratą aplink belaisvius. Nežinia iš kur atsiradęs mažas seržantas, komandavo.

Vertėjas, kuris buvo netoli manęs sušuko seržantui:

— Čia esąs kapitonas tegul komanduoja rusiškai.

— Aš nemoku komanduoti, atsakiau. Aš esu karo korespondentas, aš neturėjau progos komanduoti.

Seržantas mus surikiavo po tris ir išvedė iš kiemo. Prieš mus išsitiesė kelias, vedąs į miestelį. Bet mes pasukome į šoną keleliu, vedančiu pagirin, kur matėsi maži namai. b. d.

VERŽIMASIS Į DIEVĄ

Vertė Leonardas Valiukas

WILLIBRORD VERKADE

Dabar buvau vėl laisvas žmogus! Mažoj daiktadėtėje tilpo visas mano turtas. Nebeturėjau dabar jokių rūpesčių ir užtat jaučiausi laimingas!

Būdamas Paryžiuje retai kada tebuvau užsukęs į bažnyčią. Kartą buvau užėjęs į „Magdalenos" bažnyčią, porą kartų — į „šv. Sulpice", kurioje Delacroix buvo išdažęs šoninę kolyčią. Buvau taip pat pora kartų ir garbingoje „Notre Dame" katedroje. Vieną sekmadienį atviliojo mane į ją didžiojo varpo skambėjimas, kurioj išklausiau paskutinę šv. Mišių dalį. Sopranas giedojo „Agnus Dei". Šis balsas liko man nepamirštamas; aš ir dabar jį girdžiu, kai aš pagalvoju apie „Notre Dame". Kas dėjosi prie altoriaus, maža į tai tekreipiau dėmesio. Beto, buvau gan tolokai nuo jo ir tada neturėjau dar jokio supratimo, kas gi per vienos tos šv. Mišios yra ir ką jos reiškia.

Dar vieną atsiminimą turiu paminėti apie „Notre Dame". Tai įvyko Didįjį Penktadienį, beveik prieš pat man išvykstant į Bretagne. Daug žmonių ėjo į bažnyčią, nors varpai ir negaudė. Kažkas buvo slegiančio ir ramaus virš Paryžiaus. Oras buvo vėsus ir miglotas. Turėjau tuo laiku gerą pažįstamą. Tai buvo viena iš anų neturtingųjų tvarinių, kurių Paryžiuje yra begalės: atsidavusi visai sau, nusilpusi kietoj kovoj už buvį, bet

nepaslydusi dar į šalį, širdy gi visada pilna ilgesio savęs tobulinimui. Ją pažinau vienoj atelje, kur ji pozavo, nors jos tikrasis užsiėmimas buvo lėlių siuvėja. Ji pozuodavo tik tada, kai neturėdavo savo darbo. Aš pakviesdavau ją kartais vakarienei, ir ji klausydavos už tai atydžiai ir pataisydavo klaidas, kurias aš padarydavau prancūzų kalboj. Ano Didžiojo Penktadienio pavakare sakė ji: „Šiandien aš turiu eiti į „Notre Dame". Aš paklausiau, kodėl ji taip daranti; šiaip, kiek man buvo žinoma, ji eidavo gan retai į bažnyčią. „Kadangi yra Didysis Penktadienis", atsakė ji: „jei šiaip metuose ir retai į bažnyčią einama, tai šią dieną būtinai reikia". Aš palydėjau ją į „Notre Dame". Jos draugė, kuri pagelbėdavo jai prie lėlių rubelių siuvimo, ėjo taip pat kartu. Mes įžengėm į senąją katedrą. Abi mergaitės nuėjo prie šventinto vandens indo ir persižegnojo. Tada pranyko jos už didelių bažnyčios stulpų, o aš pasilikau bestovįs netoliese durų. Tyliai skambėjo bažnyčioje duslus giedojimas. Galbūt, buvo laikomos ankstyvosios, gedulingosios šv. Mišios. Maždaug po dešimties minučių jos abi grįžo prie manęs. Aš stovėjau visai sujaudintas. „Mais, Monsieur Jean", taip būdavau paprastai vadinamas, „comme vous avez l'air drole, mais drole! Kas gi su Jumis įvyko taip staiga?" paklausė pažįstamoji. Ir vėliau ponios Charlotte valgykloje ji vėl klausė manęs, kas gi buvę su manim įvykę . . . Šeimininkė, kuri tai girdėjo, padėjo man išeiti iš tos keblios padėties, sakydama: „Pamaldos menininkams padaro visuomet tam tikrą įspūdį". (B. d.)

Vieną vakarą nuėjau aš į vieną viešą šokių restoraną „Bal Bullier", „Lotynų kvartale". Skaitytojas tegu pats susidaro to išdykumo ir pasileidimo vaizdą, kuris buvo pastebimas ten, jei randa reikalo. Tai atpasakoti man šiandien būtų jau sunku. Tuomet panašiam išdykumui turėjau patraukimo, kaip kad dabar dar gali mane pradžiuginti šokinėjančio kumelio ar vaiko judėsiai. Anuometinis viršsaikis linksminimasis iššaukia manyje liūdesį, net piktą nuliūdimą, kas mane ne taiso, bet palieka užsispyrimo padėty, užkietėjime. Nebenoriu viso tai atkurti, ką aš smerkiu šiandien, bet nenoriu taip pat to visai suniekinti, kas man kadaise suteikdavo džiaugsmo. Nesant šv. Augustinu, yra geriau apie neabejotinus paklydimus nutylėti.

Kai aš ėjau tarp šekančių porų, mano žvilgsnis susidūrė su vieno jauno pono žvilgsniu, kuris sėdėjo vienui vienas ant suolo. Aš norėjau atsisėsti šalia jo, gi jis atsistojo ir pasisveikino su manim: tai buvo danas Mogens Ballin, su kuriuo buvau jau susipažinęs „Gauguin'o baliuje". Mogens Ballin buvo puikus žmogus, jis buvo labai harmoniško sudėjimo, vidutinio ūgio. Su savo juoda barzda, tamsiomis akimis, pilnomis lūpomis, drąsių bruožų nosimi jis buvo panašus į chaldejų karalių, koks kad yra matomas ant asirų reljefų.

Pasikeitus su juo keliais mandagumo žodžiais, aš paklausiau jį: „Ar patinka jums šis trypimas?" Bevilтiška veido išraiška jis kalbėjo: „O kaip aš čia nuobodžiauju! Paryžius man jau be galo įkyrėjo. Esu jau čia nuo 1889 metų rudens ir nebuvau į rankas net teptuko paėmęs; negalima niekaip prisiversti prie darbo". — „Aš gi esu tik du mėnesiai čia, o Paryžiumi jau pasisotinau taip pat", atsakiau jam. „Taigi, taip ir yra, kaip kad jūs sakote; šitam triukšme ir neramume negalima ramiai dirbti. Greitai aš vykstu su Serusier (jįjį jis taip pat pažinojo) į Bretagne ir tikiu, kad ten nutapysiu puikių paveikslų". — „Gal galėtumet ir mane kartu paimti", paklausė Ballin, „aš vykčiau ten taip pat mielai". Pažadėti su juo tikrai vykti į Bretagnę buvo man ne visai malonu, nes jį visai mažai dar tepažinojau. Aš jam atsakiau, kad aš iš savo pusės nematąs tam jokių sutrukdymų, tik turįs dar su Serusier pasikalbėti ir jojo pasiklausti, ar jis taip pat neturėsiąs nieko prieš tai. Kai aš išdėsčiau Serusier to dano norą vykti su mumis kartu, jis nieko negalvodamas atsakė: „Jei Ballin yra mūsų pažiūrų į meną, tai aš neturiu nieko prieš jo vykimą su mumis kartu. Gal susilauksim dar vieno puikaus „Nabi". Po to aš greitai vėl sutikau Ballin. Tai buvo 1891 met. balandžio mėn. 4 d., kai Gauguin išvyko į Tahiti. Tik keletas draugų buvo susirinkę prie „Gare de Lyon". Kiek prisimenu, tebuvo tik Ballin, Serusier, Charles Morice ir dar vienas kitas rašytojas. Atsisveikinimas buvo trumpas ir jaudinąs. Visus mus širdingai apkabinęs, Gauguin tuoj dingo greitajam traukiny. Jis buvo nepaprastai susijaudinęs. Kai traukinys išslinko iš stoties, pajudėjome ir mes, jojo draugai. Pradžioj ėjome nekalbėdami nė žodžio, tada pirmasis prabilo Charles Morice, priekaištaudamas pats sau: „Gerai Gauguin ir daro; šiaip ar taip čia iš mūsų nieko gero nebūtų! Be reikalo mes tik leidžiam čia niekais laiką tam biauriam Paryžiuje. Galėtumėm gi ir mes pakelti sparnus!" — „Vyki su mumis", sakė jam Serusier, „su Ballin, Verkade ir manim į puikiąją Bretagne". Charles Morice tylėjo, galbūt jis nepramatė tam jokios galimybės.

Kitą vakarą vėl sujudo manyje tėviškės ilgesys, kai aš atsiradau staiga ant plačios „Place du Pantheon", prieš seniau buvusią šv. Genovaitės bažnyčią, o dabar — garbės hale. Buvo jau prieš vidurnaktį. Nuo tos vietos gal ir būčiau suradęs kelią į savo butą, tačiau pasižvalgiau aplink, ar kas negalėtų man tiksliau nurodyti. Kaip tyčia, nieko nebuvo aplink, ir mano žvilgsnis pakilo į didingą Pantheon'o frontoną ir puikųjį kupolą su aukštyn kylančiu kryžium. Dideli debesys slinko pro jį. Tada žvilgterėjau dešinėn ir kairėn į tamsoj skęstančius aikštės pakraščius. Kaip tik dešinėj iš vienos siauros gatvelės išėjo aukšto ūgio vyriškis su didele skrybele ir ilgu apsiaustu. Jis pažvelgė į aplink esančius namus, kažką sumurmėjo ir pajudėjo vėl iš lengvo pirmyn. Iš silueto atpažinau . . . Tai buvo poetas Paul Verlaine, kuris taip pat kaip ir aš ieškojo kelio namo.

Į bažnyčią užsukdavau gana retai, bet užtat patapau nuolatiniu „Louvre" lankytoju. Tuomet „Louvre" buvo man tarsi šventnamis. Ilgai bevaikštinėdamas puikiomis galerijomis stebėdavausi monumentaliniu egiptiečių ir asiriečių menu, gėrėdavausi užbaigtu graikų skulptūrų grožiu ir be žodžio ir, tarsi stabo ištiktas, likdavau bestovįs prieš Leonardo „Gioconda". Sužavėtas likdavau net senovės italų paprasta tapyba. Nedidelėj salėj šalia „Salon Carre" tapdavau tarsi pririštas. Čia negalėdavau niekad atsistebėti, atsigėrėti. Ten kabojo Fra Angelico didelis altoriaus paveikslos: „Šv. Panelės Marijos Vainikavimas" su žavingai pavaizduotais šventaisiais. Ten taip pat Mantegnas'o Madona sėdėjo soste su šv. Sebastijanu ir kitais šventaisiais. Ten radau aš įvaizdžiai nutapytą nežinomo menininko dar jaunystės metais iš profilio šv. Joną Krikštytoją ir puikų Ghirlandajos'o kūrinį — malonaus senelio portretą su didele, spuoguota nosimi, į kurį jaunyste žydįs berniukas žvelgia pilnas meilės. Tuomet tai buvo man neatsigėrėtini kūriniai sykiu su tomis dviem Botticelli's'o freskom, kurios buvo virš laiptų prie išėjimo. Jiems priklausė mano širdis.

„Be religijos nėra jokio, tikrai didingo meno. Visa, kas didinga ir puiku mene, radosi religijos tarnyboj" tai buvo mintis, kuri, kiekvieną kartą lankantis Louvre, iš naujo keldavo manyje, ir tai stumte stūme mane prie pasisavinimo religinių pažiūrų į gyvenimą.

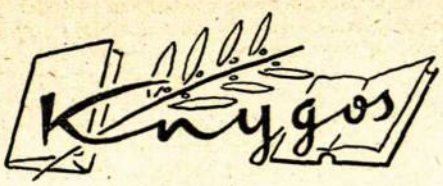

Kun. Leonardas Gižinskas

JUOZAS GIRNIUS.
TAUTINIAI MŪSŲ UŽDAVINIAI TREMTYJE

Ateitininko biblioteka Nr. 10. Išleido „Žalgiris" Würzburg'e. 24 puslapiai in 4⁰. Nėra abejonės, kad spaudinys 48 puslapių in 8⁰ nepalyginti geriau tiktų į bet kokia biblioteką, negu šitokia „partitura"! Mums nežinomi motyvai, dėl kurių leidykla pasirinko šitokį nepatogų formatą. Jam neštis visada reikalingas portfelis. Net ir skaityti, reikia daug vietos. Nelyginant — laikraščiui! Tai ne parankus ir patogus amerikoniško stiliaus „Katholischer Digest", kurį net ir prisikimšusiame tramvajuje galima skaityti.

Savaime suprantama, kad kalbant apie bet kokį žmogaus dvasios produktą portatyvumo ar, išviso formato klausimas — tėra tik antraeilis. Galimas dalykas, kad klausimas galima nustumti dar į tolimesnes eiles. Svarbiausia — turinys. Tema, jos išvystymas, pagrindimas, pavaizdavimas, pritaikymas, kalba. Šiais visais požiūriais tenka p. J. Girniaus darbas vertinti labai pozityviai. Autoriui pavyko akademinį tikslumą laimingai suderinti su populiariu vaizdingumu. Pirmos savybės reikalavo iš jo pati tema. Antros — jaunuoliškoji auditorija, tiksliai — numatytas skaitytojų kontingentas. „Tautinius mūsų uždavinius tremtyje" skaitys, reikia manyti, ne vien ateitininkai studentai, bet taip pat ir ateitininkai gimnazininkai.

Būtų kladinga manyti, kad p. Juozo Girniaus darbas tinka vien tik jauniems skaitytojams. Toksai II-je dalyje d. skyrius, užvardytas: „Kovojimas už lietuviškos šeimos išsaugojimą", sendraugiui gali net daugiau pasakyti, negu gimnazijos suolo „žaliasnapiui", arba net ir žaliukui akademikui. Daugiau pasakysime! P. Juozo Girniaus mintys tinka kiekvienam tauriam, patriotiniai nusiteikusiam lietuviui. Net ir tuo atveju, kada jis stovi už garbingos ir Tautai didžiai nusipelnusios ateitininkų organizacijos ribų. Tą pačią mintį reiškia „Įvado žodyje" A. Maceina. Štai jo žodžiai: „Sitie pavojai yra bendri visiems. Tuo pačiu yra visiems bendri ir tautiniai uždavinial. Todel ir J. Girniaus studija, nors ir išaugusi iš ateitininkiškųjų rūpesčių, įgyja platesnės reikšmės. Ji pralaužia ateitininkų organizacijos sienas . . . Todėl ji užsitarnauja būti skaitoma visų" (4 pusl.) Su tuo tenka pilnai sutikti.

Jei kas perskaitys tik 2-me leidinio puslapyje padėtąjį turinį, tai jam tikrai sunku bus susilaikyti, neperskaičius viso p. J. Girniaus darbo: Taip gyvi, artimi, visų jaučiami yra tie klausimai ir tos visos problemos, kurias autorius — giliai, sklandžiai ir įtikinančiai svarsto ir sprendžia. Su ypatingu susidomėjimu daugelis skaitys I-os dalies a. skyrių, kame su nepaprastu subtilumu gvildenama tėvų žemės palikimo kaltės problema. Ir jeigu vienas kitas skaitytojas iškeltos problemos svarstyme dėl pavienių minčių galėtų gal ir kitaip pasisakyti, tai vis delto, tenka manyti, kad didelė lietuviškų skaitytojų dauguma su p. J. Girniaus praktikinėmis išvadomis sutiks ir jas priims. Tremties spauda turėtų pasirūpinti, kad tos išvados būtų kuo plačiausiai paskleistos mūsų tautiečių tarpe.

ROBERT INGRIM. VON TALLEYRAND SU MOLOTOW.

Thomas leidykla Zürich'e išleido minėtą antrašte knygą, kuri greitu laiku sukėlė didelio susidomėjimo. Knyga apžvelgia politinę Europos raidą nuo Vienos kongreso laikų, kuris, nugalėjus Napoleoną nutiesė ligšiolinės Europos sąrangos pagrindus. Jie šio karo metu galutinai yra išjudinti iš savo vietos. Dėl to tokia ir knygos antraštė: nuo Talleyrand iki Molotovo. Tas Talleyrand buvo įtakinga politinė figūra Vienos kongreso laikais, Prancūzų didikas, tapęs kunigu ir vyskupu, 1789 metų tautos susirinkime iškėlė reikalavimą nusavinti Bažnyčios turtus, vedė žmoną ir gyveno pasaulietišką gyvenimą. Pasižymėjo gobšumu, nesiskaitymu su priemonėmis bet kartu ir tolimu politiniu pramatymu. Keletą kartų buvo užsienių reikalų ministeriu ir Prancūziją atstovavo Vienos kongrese. Mirė susitaikęs su Bažnyčia.

Robert Ingrim pradėdamas nuo jo apžvelgia keliolika Europos politikų ir žurnalistų, formavusių paskutiniųjų laikų Europos gyvenimą. Labai ryškiai jis iškelia šiandieninės rytų ir vakarų Europos problemas ir siūlo jų sprendimo būdus. Autorius yra amerikietis austriškos kilmės. Jis be jokio varžymosi ir pasigailėjimo teisia nueitą Europos kelią. Po kietos kritikos prizme jis paima ir Roosvelto politiką.

Šveicarų spauda iškelia kad knyga yra pasirodžiusi labai tinkamu laiku, kada Europos problema vis aštriau ir aštriau iškyla.

Dr. N. E. Suduvis „Ein kleines Volk wird ausgelöscht". Thomas Verlag, Zürich. Pirmiau darbavosi Gestapo, dabar Sovietu saugumo policija. bet abu yra atstovai totalinių principų ir prievartos metodų, kurių auka tapo Pabaltijo tautos. Kas dar šiandien turi įliuzijų, tam yra labai rekomenduotina atidžiai perskaityti šią nedidelę knygą apie Lietuvos tragediją. Iš žmogaus teisių totalinėse valstybėse — vistiek kokios spalvos jos bebūtų — lieka nedaug.

Taip recenzuoja šią knygą „Europa" Europos unijos laikraštis Bazelyje, Šveicarijoje.

Naujas Simonas Kirenietis

JAV dabar jaučiasi priverstos, taip kaip kadaise Simonas Kirenietis imti Kristaus kryžių ant savo pečių, būtent šiuo atvejų — krikščioniškos Europos ir civilizacijos kryžių. Atrodo, kad šis naujas kryžiaus nešėjas pergyvena ir tą patį pasikeitimą kaip Simonas Kirenietis. Iš priversto pagelbininko jis tampa linksmu ir išdidžiu Kristaus kryžiaus nešėju. Š. taip pareiškė, savo pamoksle pagarsėjęs Amerikos kalbėtojas Mgr. Sheen, kurį jis pasakė tradicinėje pan Amerikos padėkos šventėje, kuri kasmet iškilmingai yra švenčiama šv. Patriko katedroje Vašingtone. Mgr. Sheen pareiškė. jog Amerikos krikščionys turi įsisąmoninti, kad šiandieninis Europos gynimas yra tas pat, kas gynimas krikščioniškų vertybių.

Turtinga įvairuma

Savo radio kalboje, pasakytoje Barcelonos internacionaliniam Marijos garbintojų kongresui, Popiežius skatino juos tęsti savo darbą toliau, tačiau perspėjo saugotis visokių vienašališkumų. Ypatingai reikia išvengti dviejų pavoju: 1. išvidinis dvasios ir širdies ugdymas neturi būti nustelbiamas išorinio organizacinio momento. 2. Tikintieji neturi būti įpareigojami savo veikime laikytis tik vieno metodo ir palikti kitus, kurie taip pat yra Bažnyčios pripažinti. Aš raginu visus tikinčiuosius — baigė savo kalbą popiežius — ir drasinu juos, kad jie vieni su kitais konkuruodami naudotųsi visu turtingu formų įvairumu.

Prezidentas šventuoju

Paskutiniame savo posėdyje šv. Ritų Kongregacija svarstė Don Michael Ruas palaiminimo bylą. Jis būtų pirmasis šventojo Bosko pasekėjas šventųjų eilėje iš saleziečių tarpo. Ritų Kongregacija šiuo laiku turi pradėtų bylų apie paskelbimą šventaisiais įvairių rasių bei luomų žmonių. Tarp kitų yra svarstoma ir Ekvadoro valstybės prezidento Garcia Moreno palaiminimo byla, kuris 1875 metais buvo nužudytas. Byla yra jau prie galo. Tai butų pirmas modernus valstybės vyras, pakeltas į altoriaus garbę.

Naujas liturginis institutas

17 gruodžio Augsburgo buvo susirinkusi įžymiųjų liturgijos mokslininkų ir praktikų konferencija, kuri nutarė įsteigti liturginį institutą. Instituto tikslas bus liturginis apaš-

talavimas pagal Pijaus XII enciklikos „Mediator Dei“ nuostatus. Institutas studijuos klausimus moksliškai ir duos patarimus praktiškam pastoracijos darbui. Laikinis instituto būstas bus Trier'e.

Šventojo Tėvo linkėjimai 1948 metams

Naujųjų Metų išvakarėse šv. Tėvas priėmė Vatikane akredituotų valstybių atstovus ir jiems pasakė Naujųjų Metų linkėjimus. Šių naujų 1948 metų angoje, kalbėjo Popiežius, kurių perspektyvoje matosi tiek daug audringo netikrumo Mes savo dvasioje matome susirinkusią apie mus didžiulę tautų šeimą, kurių jūs esate prakilnūs atstovai ir pasiuntiniai. Karščiausia mūsų malda kyla šiandien į Dievą už jų laimę, už jų gerovę ir už jų progresą.“

„Šiandien, kaip niekad kitada toli pramatančios visų šalių galvos yra įsitikinusios apie nepadalomumą taikos. Nors ir kažin kaip didelės atrodytų kliūtys šio idealo realizavimui, jos nesužlugdo mūsų vilties. Mes nesilaikome nuomonės tų, kurie šiuos Naujuosius Metus iš anksto jau laiko nelaimingiausiais metais istorijoje. Ne. Jie bus be abejo metai labai didelių sprendimų, sprendimų galbūt neatšaukiamų; bus metai, kuriuose, kaip retai kada nors, pasaulis atsistos kryžkelyje. Tačiau nieko! Mes nenustosime vilties, ir nenustosime melstis. Mes nesiliausime graudinę visus tuos, kuriem tenka vaidinti svarbų vaidmenį, jog jie neprarastų šitą taikos nedalomumo žvilgsnį ir, kad jie niekad neužmirstų, jog išvidinė tautų taika ir geri santykiai su kaimyninėmis tautomis yra tokios brangios vertybės, kad jos yra vertos apmokėti pačiomis didžiausiomis kainomis“. Po šių linkėjimų, Popiežius suteikė diplomatiniam korpusui apaštališkąjį palaiminimą. Šiame priėmime kaip „L'Osservatore Romano“ praneša kitų atstovų tarpe dalivavo ir Stanislovas Girdvainis, nepaprastas Lietuvos pasiuntinys ir įgaliotas ministeris.

Mirė Austrijos nuncijus

22 gruodžio Vienoje mirė Mgr. Maurillio Silvani tituliarinis Lepanto vyskupas ir apaštalinis nuncijus Austrijai. Nuncijum jis buvo paskirtas 1947 metų pradžioje. Jis turėjo įgaliojimus ir Pabaltijui.

— Lucia de Gasperi, jauniausia italų ministerio pirmininko duktė, neseniai įstojo į vienuolyna. Ji dabar yra 20 metų.

Ką Mac Arturas prikiša katalikų misijonieriams?

Savo inspekcinės kelionės metu po Japoniją, marianistų kongregacijos generolas turėjo progos susitikti su generolu Mac Arturu. Šis pareiškė, kad vienintelis priekaištas, kurį vienuoliams misijonieriams Japonijoje jis galėtų padaryti, yra tai, kad jų čia yra permažai. Čia kur dirba vienas reikėtų jų bent 1.000. Japonų tautos sąmonėje dabar yra atsiradusi tokia tuštuma, kurią tik krikščionybė gali užpildyti. Provinciolas Tredtin į tai pastebėjo, kad jeigu ir popiežius čia būtų tai ne kitaip kalbėtų kaip jis. Mac Artur šypsodamasis atsakė, kad popiežiaus atsilankymas būtų čia labai pageidaujamas, ypač šiuo laiku.

Marianistai Japanijoje yra gerai prisitaikę. Iš 104 jų kunigų 77 yra japoniškos kilmės. Iš jų aukštosios mokyklos yra išėję daug garsių Japonijos žmonių. Marianistų generolas buvo priimtas privačioje audiencijoje ir imperatoriaus Hirohito, kuriam jis dėkojo už Japonų valdžios paramą marianistų mokykloms.

Kas yra katalikų akciją

Besancono vyskupas Mgr. Duburg savo vizito „ad limina“ proga priimtas šv. Tėvo Pijaus XII. Castel-Gandolfo pilyje 1947 m. gruodžio mėn. 17 d. turėjo progos išgirsti iš šv. Tėvo įdomių pareiškimų apie Katalikų Akcijos uždavinius. Katalikų Akcijos vaidmenį kai kurie blogos nuotaikos asmenys yra savališkai sumažinę pasiremdami tuo, kad Pijus XII nebevadina Katalikų Akcijos pasauliečių „dalyvavimu“ hierarchiniame apaštalavime, kaip ją buvo aptaręs Pijus XI, bet pasauliečių „bendradarbiavimu“ su hierarchijos apaštalavimu.

„Bet visiskai priešingai, sušuko Popiežius. Niekad katalikų Akcija nebuvo tokia būtina, kaip šiandien! Ir reiktų visiškai iškreipti Mūsų žodžius ir Mūsų darbus, norint nematyti kokią garbingą vietą mes jai skiriame“.

Taip pat ir žodis „bendradarbiavimas“ su hierarchiniu apaštalavimu yra suprantamesnis negu „dalyvavimas“ hierarchiniame apaštalavime, ta prasme, kad jame girdisi daugiau asmeninės iniciatyvos ir reliatyvaus šiuo atžvilgiu pasauliečių autonomiškumo. „Dalyvavimas“ jų rolę greičiau susiaurintų, tarsi jis būtų tik atlikimas tų uždavinių, kurie yra rezervuoti klerui.

Taip, kaip yra hierarchijos apaštalavimas, taip yra ir pasauliečių apaštalavimas. Be abejo, šis pastarasis yra tik atšvaita ano, kuriame glūdi apaštalavimo versmė ir jo kontrolė. Bet dėl to pasauliečiai ne mažiau turi apaštalinės atsakomybės kylančios jiems iš krikšto ir sutvirtinimo sakramento. Jų apaštalavimas subordinuotas hierarchijos direktyvoms yra asmeninis įnašas į Bažnyčios apaštalavimą; jis yra tiksliai kalbant daugiau „bendradarbiavimas“ negu „dalyvavimas“ apaštalo Povilo žodžiais betariant: „kurie su manim kartu dirbo Evangelijai“.

Mgr. Duburg „La Croix“ korespondentui pareiškė, kad šv. Tėvas, pasirinkdamas žodi „bendradarbiavimas“ vietoj „dalyvavimas“, geriau išreiškia skirtumą tarp kunigo apaštalavimo ir pasauliečio. Tačiau jis pasauliečiui vistiek yra būtina pareiga.

NEVYSTANČIOS ROŽĖS

Heaton Norris mieste Anglijoje viena maža mergaitė praėjusių metų gegužės mėnesį padėjo prie Marijos statulos vainiką nupintą iš 22 rožių. Šis vainikas iki šio laiko vis dar tebestovi visiškai nevuvytęs. Nė vienas rožės lapelis nėra nukritęs. Vietos bažnyčios klebonas iš viso pasaulio gauna daugybę laiškų, prašančių informacijų apie nuostabųjį vainiką.

Krikščionys Egypte tampa užsieniečiais

Atsitraukus britų karinėms pajėgoms iš Egypto pablogėjo ten koptų bažnyčios būklė. Vis stipriau ir stipriau iškyla pažiūros, reikalaujančios, kad visi ne mahometonai Egypte būtų laikomi užsieniečiais. Socialinis, ūkinis ir bendruomeninis spaudimas į krikščionis padarė tai, kad daug koptų perėjo į mahometonus.

Naujasis Gyvenimas

Religinės kultūros laikraštis. Ketvirtieji metai Nr. 2-(35) 1948 m. sausio 15 d. The New Life Lithuanian magazin of religious cultur. Autorized by Headquarters European Command AG 383.7 GEC-AGO Editor Rev. V. Bagdanavičius. Leidžia L. Kat. Kunigų Sąjunga. Adresas: München 27, Lamontstr. 21. Spargirokonto Nr. 1180 Städt. Sparkasse München. — Kaina 1,50 RM. — Printed by Haas & Cie. Augsburg